Nationaal Coördinator Groningen

Kwartaal rapportage

april - juni 2018

Inhoud

Leeswijzer—4

1 Complexe schade en arbitrage—5
1.1 Arbiter Bodembeweging—5
1.2 Complexe schade—5
1.3 Commissie Bijzondere Situaties—5
1.4 Opgekochte woningen NAM—6

2 Gebiedsgericht werken en versterken—7
2.1 Inspecties—7
2.2 Versterkingsadviezen—11
2.3 Informatiebijeenkomsten—13
2.4 Heft in Eigen Hand – Eigen Initiatief—19

3 Instrumentarium—21
3.1 Instrumenten in uitvoering—21
3.2 Instrumenten in ontwikkeling—27

4 Maatschappelijke en bestuurlijke stuurgroep—28
4.1 Onderzoek Gezondheidsgevolgen bij aardbevingen GGD/RIVM—28
4.2 Evaluatie Nieuwbouwregeling—28

5 Kansrijk—29
5.1 Onderwijs—29
5.2 Zorg—29
5.3 Infrastructuur—30
5.4 Industrie—30
5.5 Calamiteiten—30
5.6 Agrarische sector—30
5.7 Energietransitie—31
5.8 Economie—31
5.9 Leefbaarheid—31
5.10 Cultureel erfgoed—33

6 Onderzoeken—35
6.1 Kennisplatforms—35
6.2 Critical review—36
6.3 CBS Woningmarktontwikkelingen rondom het Groningenveld—36
6.4 Vervolg woningmarkt- en leefbaarheidsonderzoek OTB en CMO STAMM—36
6.5 Regionale Marktindicator—36
6.6 Gronings Perspectief—37
6.7 Onderzoek gezondheidsgevolgen bij aardbevingen—37
6.8 Onderzoek Oorzaken Schade—37
6.9 Pilot tiltsensoren—38
6.10 Infrastructuur—38
6.11 Industrie—38

6.12 NEN—38
6.13 Proeftuin Onderdendam—38

7 Organisatie—40
7.1 Personele bezetting—40
7.2 Afhandeling klachten en Wob-verzoeken—40

8 Financiën—43
8.1 Inleiding—43
8.2 Meerjarenprogramma NCG—43
8.3 Uitputting budgetten eerste kwartaal 2018—44
8.4 Uitgavenontwikkeling bestuursakkoord en aanvullende afspraken—46

Leeswijzer

Voor u ligt de kwartaalrapportage van het tweede kwartaal van 2018 van Nationaal Coördinator Groningen (NCG). De rapportage bestaat uit acht onderdelen. Het eerste onderdeel gaat over complexe schade en arbitrage. Het tweede onderdeel gaat over het inspectie- en versterkingsprogramma en de gebiedsgerichte aanpak. In het derde onderdeel wordt de stand van zaken met betrekking tot het instrumentarium weergegeven. Onderwerpen die in het tweede kwartaal in de maatschappelijke en bestuurlijke stuurgroep zijn besproken, komen in onderdeel vier aan de orde. Het vijfde onderdeel geeft de thematische aanpak op de verschillende beleidsterreinen van NCG weer. Onderdeel zes gaat over onderzoek en kennisontwikkeling gerelateerd aan aardbevingen en een leefbaar en kansrijk Groningen. De personele bezetting, afhandeling van klachten en Wob-verzoeken komen in onderdeel zeven aan de orde. De rapportage sluit af met onderdeel acht waarin een overzicht wordt gegeven van de bestedingen van NCG.

1 Complexe schade en arbitrage

1.1 Arbiter Bodembeweging

Het werk van de Arbiter Bodembeweging is eindig. Er kunnen alleen nog zaken worden aangemeld die vallen onder het 'oude' schadeprotocol. Eigenaren die het laatste aanbod van NAM niet accepteren, hebben tot 1 september de tijd om de zaak voor te leggen aan de arbiter.
In het tweede kwartaal zijn minder zaken aangemeld dan in het eerste kwartaal. Ook is het aantal afgeronde zaken hoger dan het aantal binnengekomen zaken.

Tabel 1. Arbiter Bodembeweging[1][2]

	Q2	2018	Cumulatief (va. mei 2016)[3]
Binnengekomen zaken	170	500	2.517
Afgeronde zaken	280	507	1.192
waarvan ingetrokken	2	11	27
waarvan niet ontvankelijk	0	0	6
waarvan schikking vooraf	217	326	626
waarvan uitspraak	32	122	340
waarvan vaststellingsovereenkomst	29	48	193

1.2 Complexe schade

De minister van Economische Zaken en Klimaat (EZK) en NAM hebben een afspraak gemaakt over de afhandeling van openstaande schadegevallen. Naar aanleiding daarvan heeft NCG geprobeerd om voor complexe schadedossiers die bij NCG lagen nog zoveel mogelijk tot bemiddeling te komen. Voor het overgrote deel van de complexe zaken is overeenstemming bereikt en/of heeft NAM een aanbod gedaan. In een enkel geval is de bemiddeling in de afrondende fase. De casemanagers van NCG zijn inmiddels werkzaam voor de Tijdelijke Commissie Mijnbouwschade Groningen (TCMG).

1.3 Commissie Bijzondere Situaties

De Commissie Bijzondere Situaties (CBS) heeft in het tweede kwartaal elf nieuwe aanmeldingen ontvangen en twee dossiers afgehandeld. In de onderstaande tabel staat een overzicht van alle dossiers.

Tabel 2. Commissie Bijzondere Situaties

	Q2	2018	Cumulatief (va. 1-1-2016)
Aantal aanmeldingen	11	19	254
Afgehandelde aanmeldingen	2	12	228
Nog openstaand (stand op 30-06-2018)	5	n.v.t.	n.v.t.
Aantal gevallen waarin de CBS heeft besloten een woning op te laten kopen door NAM[4]	1	1	42

[1] De datum aanmelding kan eerder zijn dan een zaak daadwerkelijk wordt opgevoerd. De eigenaar/bewoner kan bij CVW aangeven het geschil voor te willen leggen aan de arbiter. De oorspronkelijke aanmelddatum van het formulier wordt dan geregistreerd en deze datum kan in het verleden liggen.
[2] Het is mogelijk dat afgehandelde aanvragen weer heropend worden. De gerapporteerde cijfers zijn een momentopname en sluiten daarom niet altijd aan bij de cijfers die in de vorige kwartaalrapportage gerapporteerd zijn.
[3] Alle zaken vanaf het moment dat de arbiter is gestart in mei 2016.

1.4 Opgekochte woningen NAM

In specifieke situaties gaat NAM over tot aankoop van een woning of gebouw. Redenen voor aankoop zijn complexe schades, een advies van de Commissie Bijzondere Situaties of om de woning als testwoning te kunnen gebruiken. In de onderstaande tabel staat een overzicht van het aantal tot nu toe opgekochte woningen door NAM.

Tabel 3. Opgekochte woningen NAM[5]

Reden aankoop	Q2	2018	Cumulatief (vanaf sept. 2013)
Testwoningen	0	0	8
Bijzondere situatie	2	3	39
Complexe schade	2	4	42
Totaal aantal opgekochte woningen	**4**	**7**	**89**
Waarvan gesloopt	2	3	19
Waarvan verkocht	3	4	35
Waarvan monument	0	0	9

[4] De Commissie Bijzondere Situaties rapporteert het aantal gevallen waarin zij heeft besloten een woning op te laten kopen door NAM. De opdracht aan NAM wordt pas gegeven op het moment dat de eigenaar van de woning hiermee akkoord is. Het aantal gevallen waarin daadwerkelijke koop heeft plaatsgevonden, is weergegeven in tabel 3 (bron: NAM). De doorlooptijd tussen het verstrekken van de opdracht door de Commissie Bijzondere Situaties aan NAM en daadwerkelijke koop van de woning varieert per geval.

[5] Deze tabel is gebaseerd op gegevens van NAM, zoals ontvangen op 28 juni 2018.

2 Gebiedsgericht werken en versterken

2.1 Inspecties

In het tweede kwartaal zijn 1.149 inspecties uitgevoerd. In totaal zijn er tot en met het tweede kwartaal 9.138 inspecties uitgevoerd. In het inspectieprogramma voor het derde kwartaal zitten in totaal 1.477 adressen.

Tabel 4. Inspecties – aantal adressen binnen prioritaire gebiedsaanpak[6]

	Q2 2018	2018	Cumulatief t/m Q2 2018
Gemeente Appingedam	323	387	2.332
Appingedam	323	387	2.332
Dorpshuizen	0	0	1
Kerken	0	0	8
Meerlaagse bouw	0	0	600
Zorg	86	86	299
Woningen	237	301	1.424
Gemeente Delfzijl	273	443	1.779
Delfzijl	252	421	1.694
Kerken	0	0	1
Meerlaagse bouw	32	32	302
Zorg	106	106	497
Woningen	114	283	894
Godlinze	1	1	2
Dorpshuizen	1	1	1
Kerken	0	0	1
Holwierde	19	20	79
Kerken	0	0	1
Woningen	19	20	78
Krewerd	1	1	2
Kerken	0	0	1
Woningen	1	1	1
Losdorp	0	0	1
Kerken	0	0	1
Spijk Gn	0	0	1
Kerken	0	0	1
Gemeente Loppersum	187	331	2.032
Eenum	0	0	2
Dorpshuizen	0	0	1
Kerken	0	0	1
Garrelsweer	0	0	1

[6] Deze tabel is gebaseerd op gegevens van CVW, zoals ontvangen op 12 juli 2018.

Dorpshuizen	0	0	1
Garsthuizen	0	0	1
Dorpshuizen	0	0	1
Huizinge	0	0	3
Dorpshuizen	0	0	1
Kerken	0	0	1
Woningen	0	0	1
Leermens	0	0	1
Kerken	0	0	1
Loppersum	99	179	1043
Dorpshuizen	2	2	2
Kerken	0	0	1
Meerlaagse bouw	0	0	20
Monument	1	1	1
Zorg	96	96	164
Woningen	0	80	855
Middelstum	9	17	413
Kerken	0	0	3
Meerlaagse bouw	7	7	26
Zorg	1	1	128
Woningen	1	9	256
Oosterwijtwerd	0	0	1
Kerken	0	0	1
Stedum	3	6	106
Dorpshuizen	0	0	1
Kerken	0	0	1
Woningen	3	6	104
't Zandt	2	8	331
Dorpshuizen	1	1	2
Kerken	0	0	1
Onderwijs	1	1	1
Woningen	0	6	327
Westeremden	0	0	3
Dorpshuizen	0	0	1
Kerken	0	0	2
Wirdum Gn	0	0	1
Kerken	0	0	1
Zeerijp	73	120	124
Dorpshuizen	0	0	3
Kerken	0	0	1
Woningen	73	120	120
Zijldijk	1	1	2

Dorpshuizen	1	1	1
Kerken	0	0	1
Gemeente Midden-Groningen	118	236	747
Harkstede	2	2	2
Woningen	2	2	2
Hellum	1	2	3
Dorpshuizen	1	1	1
Kerken	0	0	1
Woningen	0	1	1
Luddeweer	0	14	14
Woningen	0	14	14
Noordbroek	2	2	2
Woningen	2	2	2
Overschild	1	8	224
Dorpshuizen	1	1	1
Woningen	0	7	223
Schildwolde	36	40	117
Kerken	0	0	1
Meerlaagse bouw	1	1	28
Woningen	35	39	88
Siddeburen	1	1	52
Zorg	1	1	51
Woningen	0	0	1
Slochteren	40	111	276
Kerken	0	0	1
Zorg	0	0	1
Woningen	40	111	274
Steendam	34	55	55
Dorpshuizen	1	1	1
Woningen	33	54	54
Tjuchem	0	0	1
Kerken	0	0	1
Woudbloem	1	1	1
Woningen	1	1	1
Gemeente Ten Boer	173	332	1.219
Lageland	5	5	5
Woningen	5	5	5
Lellens	2	5	31
Dorpshuizen	1	1	1
Kerken	0	0	1
Woningen	1	4	29
Sint Annen	1	1	1

Dorpshuizen	1	1	1
Ten Boer	113	186	664
Dorpshuizen	1	1	1
Kerken	0	0	1
Meerlaagse bouw	2	2	134
Zorg	0	0	57
Woningen	110	183	471
Ten Post	14	28	343
Dorpshuizen	1	1	1
Kerken	1	1	1
Woningen	12	26	341
Thesinge	1	1	1
Dorpshuizen	1	1	1
Winneweer	0	0	49
Woningen	0	0	49
Woltersum	37	106	125
Woningen	37	106	125
Gemeente Eemsmond	75	123	1.029
Eppenhuizen	0	0	1
Kerken	0	0	1
Kantens	11	11	81
Dorpshuizen	0	0	1
Kerken	0	0	2
Woningen	11	11	78
Oldenzijl	0	0	1
Kerken	0	0	1
Oosternieland	0	0	1
Kerken	0	0	1
Rottum	0	0	1
Kerken	0	0	1
Uithuizen	24	70	585
Dorpshuizen	0	0	1
Kerken	0	0	3
Meerlaagse bouw	22	27	107
Zorg	2	2	55
Woningen	0	41	419
Uithuizermeeden	18	18	72
Kerken	0	0	1
Zorg	0	0	53
Woningen	18	18	18
Zandeweer	21	23	54
Kerken	0	0	1

Zorg	0	1	1
Woningen	21	22	52
Bedum	1	1	233
Zorg	1	1	233
Totaal	**1.149**	**1.852**	**9.138**

2.2 Versterkingsadviezen

In het tweede kwartaal heeft CVW 1.319 concept versterkingsadviezen opgeleverd bij NCG. Dit zijn versterkingsadviezen uit de 'batch 1.581'.

2.2.1 Uitvoering van de 1467 eerste versterkingsadviezen

Halverwege 2017 heeft NCG de eerste 1.467 versterkingsadviezen ontvangen van CVW. In het eerste kwartaal van 2018 is met alle bewoners gesproken over de mogelijkheid van versterking, sloop-nieuwbouw of sloop-koop. Dit is gebeurd aan de hand van de kaders versterken die eind 2017 zijn vastgesteld. In het tweede kwartaal zijn vervolggesprekken gevoerd met bewoners om toe te werken naar een definitief ontwerp.
Er is met bewoners gesproken over het mogelijke ontwerp van de woning en de maatregelen die genomen dienen te worden, maar ook welke impact het gaat hebben. Te denken valt hierbij aan het verblijven in een tijdelijke woonruimte. In een flink aantal gevallen is met een groep bewoners al toegewerkt naar een concreet projectplan en in enkele gevallen is een aannemer uitgekozen.

2.2.2 Versterkingsadviezen 'batch 1588'

In samenhang met het kabinetsbesluit om de gaswinning uit het Groningenveld volledig te beëindigen, heeft de minister van EZK advies gevraagd aan de Mijnraad over de ontwikkeling van de veiligheid en de gevolgen daarvan voor de versterkingsopgave van woningen in het aardbevingsgebied. In afwachting van dit advies heeft het kabinet besloten om een deel van het versterkingsprogramma te pauzeren en geen onomkeerbare stappen te zetten.

De minister van EZK heeft in dit kader onder meer aan NCG opdracht gegeven de engineering van de woningen en gebouwen behorende tot het onderdeel '1.581' stop te zetten, evenals de engineering van de woningen die in de periode van juli tot en met december 2017 zijn geïnspecteerd. De betrokken engineeringsbureaus zijn hierover geïnformeerd en de engineeringswerkzaamheden zijn stil komen te liggen. Enkele weken later is in overleg tussen de NCG en het ministerie van EZK het besluit genomen om de engineering van woningen in de batch '1581' te hervatten. Het pauzeren van de engineeringswerkzaamheden heeft consequenties voor de jaarplanning van de huidige versterkingsoperatie. Dat hierdoor – ook in de engineering van de in 2017 geïnspecteerde woningen - vertraging ontstaat is onvermijdelijk; de mate waarin is afhankelijk van de mogelijkheden voor versnelling die momenteel worden onderzocht.

Ook de late besluitvorming over het voortzetten van de inspecties in het derde kwartaal, waarbij de beoordelingsmethode (NPR) niet wordt 'vastgeklikt', heeft de start hiervan met minimaal zes weken vertraagd, door leegloop van de inspectieteams.

Op 2 juli 2018 is het advies van de Mijnraad gepubliceerd, alsmede de onderliggende adviezen van SodM, KNMI, TNO en NEN. Rijk en regio hebben op basis van dit advies overeenstemming bereikt over de aanpak van de batch '1588'.

Over de aanpak van de overige huizen die mogelijk onveilig zijn, zijn Rijk en Regio met ondersteuning van de NCG op dit moment in overleg. Conform het advies van de Mijnraad wordt daarbij de hoogste prioriteit gegeven aan de versterking van de 1.500 gebouwen (1.600 adressen) die de grootste risico's lopen.

Tabel 5. Versterkingsadviezen Inspectie- en Engineering programma[7]

	Q2 2018	2018	Cumulatief t/m Q2 2018
Gemeente Appingedam	**213**	**213**	**1.714**
Appingedam	**213**	**213**	**1.714**
Meerlaagse bouw			502
Zorg	213	213	300
Woningen			912
Gemeente Delfzijl	**497**	**497**	**1.024**
Delfzijl	**497**	**497**	**1.024**
Meerlaagse bouw			224
Zorg	497	497	497
Woningen			303
Gemeente Eemsmond	**342**	**342**	**342**
Bedum	**234**	**234**	**234**
Zorg	234	234	234
Uithuizen	**55**	**55**	**55**
Zorg	55	55	55
Uithuizermeeden	**53**	**53**	**53**
Zorg	53	53	53
Gemeente Loppersum	**154**	**154**	**789**
Loppersum	**26**	**26**	**517**
Dorpshuizen			2
Monument			1
Zorg			164
Woningen	26	26	350
Middelstum	**128**	**128**	**128**
Zorg	128	128	128
't Zandt			**144**
Dorpshuizen			1
Geen segment			143
Gemeente Midden Groningen	**56**	**56**	**180**
Siddeburen	**51**	**51**	**51**
Zorg	51	51	51

[7] Deze tabel is gebaseerd op gegevens van CVW, zoals ontvangen op 12 juli 2018.

Slochteren	**2**	**2**	**2**
Zorg	2	2	2
Overschild	**3**	**3**	**127**
Dorpshuizen			1
Woningen	3	3	126
Gemeente Ten Boer	**57**	**57**	**325**
Lellens			**1**
Dorpshuizen			1
Ten Boer	**57**	**57**	**180**
Zorg	57	57	57
Woningen			123
Ten Post			**140**
Dorpshuizen			1
Kerken (S)			1
Woningen			138
Winneweer			**4**
Woningen			4
Eindtotaal	**1.319**	**1.319**	**4.374**

Tabel 6. Versterking gerealiseerd[8] – aantal adressen zowel binnen als buiten prioritaire gebiedsaanpak per jaar[9]

Voortgang	Pre 2015	2015	2016	2017	2018
Bouwkundig Versterken (niet op Norm)	3	285	28		
Bouwkundig Versterken (op Norm)	0	42	201	86	76
Versterking gerealiseerd bij PRBE's	184	649	978	721	274

2.3 Informatiebijeenkomsten

In deze paragraaf wordt een overzicht gegeven van ontwikkelingen bij de versterkingspunten in het tweede kwartaal van 2018.
Er wordt gerapporteerd over:

- Het aantal informatiebijeenkomsten;
- Het opkomstpercentage bij informatiebijeenkomsten[10];
- Het aantal bezoekers van de versterkingspunten;
- Pilotprojecten;
- Ontwikkelingen.

[8] Proces Verbaal van oplevering is getekend. CVW en aannemer zijn beide akkoord dat het uitgevoerde werk conform afspraken is uitgevoerd. Oplevering voldoet aan de, voor het specifiek geldende dossier, vigerende NPR.
[9] Deze tabel is gebaseerd op gegevens van CVW, zoals ontvangen op 12 juli 2018
[10] Het gaat om een indicatief percentage dat tot stand komt door het aantal verstuurde brieven te delen door het aantal deelnemers.

Met het nieuws op 30 mei, dat Hans Alders zijn functie als Nationaal Coördinator Groningen ter beschikking stelt , is veel onrust ontstaan onder de bewoners van het aardbevingsgebied. De verschillende versterkingspunten merken dit aan de toename van telefonisch contact en bezoekers op het versterkingspunt. Bewoners geven aan niet meer te weten waar ze aan toe zijn, onduidelijkheid is funest geven zij aan.

Tabel 7. Versterkingspunt Midden-Groningen

Versterkingspunt Midden Groningen	**Q2**
Informatiebijeenkomsten en opkomstpercentage	Informatiebijeenkomst over inspecties: 19 juni: 20% Informatiebijeenkomst over versterking: 28 juni: 100%
Aantal bezoekers versterkingspunt	32
	Totaal
Pilots	*Pilot Agro* De pilot Agro bestaat uit drie adressen. De versterkingsadviezen (VA) zijn door Arcadis aan NCG gepresenteerd. De betrokken agrariërs zijn geïnformeerd over hun VA. De agrariërs ontvangen in juli een bewonersvriendelijk VA en krijgen hierover een toelichting van NCG. *Pilot Erfgoed* De pilot bestaat uit drie Rijksmonumenten: • Molen: er is een half jaar extra tijd nodig voor nader onderzoek naar de trillingen bij gebruik van de molen. Daarna kan het VA definitief opgesteld worden. Eigenaar en gebruiker zijn hiervan op de hoogte. • Kerk: het exploitatieplan van de kerk is nog niet rond. Dit is nodig om te kunnen starten met de versterking. Daarnaast wordt nog een aantal technische zaken uitgewerkt omtrent de versterking in combinatie met de nieuwe aanbouw. • Pastorie: het VA wordt op dit moment gereviewd bij CVW en komt binnenkort beschikbaar voor validatie door de validatiecommissie. Zodra het bewonersvriendelijke VA beschikbaar is wordt het gecommuniceerd met de eigenaar.
Ontwikkelingen	In de komende weken worden voor de Meerweg in Overschild blokgesprekken georganiseerd om de versterking concreter te bespreken met de eigenaren/bewoners.

Tabel 8. Versterkingspunt Ten Boer

Versterkingspunt Ten Boer	**Q2**
Informatiebijeenkomsten en opkomstpercentage	• 25 april over voortgang proces sloop-nieuwbouw Fazanthof: 58% • 22 mei Jan Zijlstraat over uitleg kaders: 81% • 26 mei presentatie van aannemers voor bewoners Fazanthof: 65% • 20 juni over inspecties derde kwartaal: 24% • 26 juni over projectorganisatie Fazanthof: 58% Naast de collectieve bewonersbijeenkomsten worden veel individuele gesprekken en blokgesprekken gevoerd. Ook is er een nauwe samenwerking met de gemeente als het gaat om de locatie van de wisselwoningen en dorpsvernieuwingstrajecten. Daarvoor worden diverse bijeenkomsten georganiseerd waar NCG aanwezig is.
Aantal bezoekers versterkingspunt	162
	Totaal
Pilots	N.v.t.
Ontwikkelingen	In week 18 en 19 hebben veel inwoners het versterkingspunt bezocht. De aanleiding hiervoor was het nieuws op 24 april 2018 over de gevolgen van het stopzetten van de gaswinning voor de versterkingsoperatie. Het versterkingspunt was daarom twee keer een extra avond open. *Ten Boer - Fazanthof* De aanbestedingsstrategie is bepaald en drie aannemers hebben zich gepresenteerd aan de bewoners. Er wordt samen met bewoners en de gemeente Ten Boer een Programma van Eisen opgesteld, waar de aannemers mee gaan ontwerpen. Uit die ontwerpen gaan de bewoners één ontwerp kiezen en daarmee wordt tevens de aannemer bepaald. De herbouwwaarde taxaties zijn in juni uitgevoerd. *Ten Post* In Ten Post worden gesprekken gevoerd met de bewoners over het alternatieve scenario sloop/nieuwbouw. Een deel van de woningen is inmiddels getaxeerd. De overige taxaties worden zo spoedig mogelijk ingepland. De gemeente is gestart met een dorpsvernieuwingstraject samen met de bewoners van Ten Post. Voor het deel waar versterking aan de orde is, wordt dit met het projectteam Ten Post uitgevoerd.

	Extensie1a woningen Wierden en Borgen onderzoekt de mogelijkheid om 31 te versterken huurwoningen alsnog te herbouwen. *Dorpshuizen* Dorpshuis Woltersum is in uitvoering gegaan op 1 mei 2018. Werkzaamheden verlopen naar tevredenheid. Dorpshuis de Leeuw in Garmerwolde heeft eind mei een subsidie ontvangen van de provincie Groningen en daarmee heeft het bestuur gekozen voor een sloop-nieuwbouw traject van een deel van het Dorpshuis in plaats van alleen versterken. Dorpshuis Ten Post staat momenteel 'on hold' op verzoek van het dorpshuisbestuur. Dit vanwege het feit dat een groep bewoners (Platform Ten Post) een algemene visie op het dorp mist. Ze zijn hierover in overleg met de gemeente. Er heeft een wisseling van het bestuur van het dorpshuis plaatsgevonden. Versterkingsadvies Dorpshuis Lellens is in april 2018 gepresenteerd. Er wordt gewerkt aan een projectplan waarin staat hoe het project vorm moet krijgen en wie wat gaat doen.

Tabel 9. Versterkingspunt Appingedam

Versterkingspunt Appingedam	**Q2**
Informatiebijeenkomsten en opkomstpercentage	• 25 april voor eigenaren vliesgevelwoningen Opwierde Zuid over budget voor sloop-nieuwbouw: 70% • 31 mei (op initiatief van de gemeente) voor de 'batch 1.588' naar aanleiding van het besluit van de minister van EZK om een deel van het versterkingsprogramma te heroverwegen: 30% • In juni vier bijeenkomsten voor eigenaren van vliesgevelwoningen waarbij traject sloop-nieuwbouw is aangekondigd door NCG en burgemeester: 99% per avond
Aantal bezoekers versterkingspunt	Circa 20
	Totaal
Pilots	Geen
Ontwikkelingen	*Vliesgevelwoningen* De laatste woningen van de versterkingspilot vliesgevelwoning zijn eind mei opgeleverd. Daarmee zijn de eerste 30 woningen versterkt. De voorbereiding op de volgende 135 vliesgevelwoningen stagneerde door het ontbreken van akkoordverklaringen van eigenaren.

	Sloop/nieuwbouwvariant vliesgevelwoningen De vliesgevelwoningen zouden in eerste instantie alleen versterkt worden. Via bestuurlijke besluitvorming is extra geld uit het Regiofonds Groningen beschikbaar gekomen. Daarmee kunnen de bewoners van deze vliesgevelwoningen ook kiezen voor een sloop-nieuwbouwtraject. Dit traject wordt uitgewerkt met de eigenaren. *Gemetselde woningen* NCG is met Woongroep Marenland en NAM bezig contracten op te stellen. Met alle huurders en 69 kopers zijn keukentafelgesprekken gevoerd. Daarnaast zijn ontwerpsessies georganiseerd door de architect en aannemer voor alle huurders en kopers.

Tabel 10. Versterkingspunt Eemsmond

Versterkingspunt Eemsmond	**Q2**
Informatiebijeenkomsten en opkomstpercentage	0
Aantal bezoekers versterkingspunt	10
	Totaal
Pilots	N.v.t.
Ontwikkelingen	Vanuit het programma Elk Dorp Een Duurzaam Dak (EDEDD) is dorpshuis Zandeweer bezig met het uitwerken van het versterkingsplan. Er zijn ontwerpen van architecten besproken en beoordeeld. In september wordt er een definitieve architect gekozen waarna de ontwerpfase van het dorpshuis start.

Tabel 11. Versterkingspunt Loppersum

Versterkingspunt Loppersum	**Q2**
Informatiebijeenkomsten en opkomstpercentage	28 juni informatiebijeenkomst in Garrelsweer over inspecties derde kwartaal: 60% In Loppersum en ’t Zandt zijn zowel individueel als collectief gesprekken gevoerd om de versterkingsopgave (veelal sloop/nieuwbouw) toe te lichten. In de eerste ronde collectieve gesprekken (straat/wijk/woningtype) is bewoners verteld hoe het proces van versterkingsadvies naar uitvoering eruit ziet en welke rol zij daarin vervullen. Vervolgens is in keukentafelgesprekken verdere toelichting gegeven en zijn wensen van bewoners opgehaald. In de volgende ronde collectieve gesprekken is de opgehaalde informatie

	gedeeld met buurtbewoners en zijn verdere afspraken gemaakt over vervolgstappen. De collectieve bijeenkomsten hadden een opkomst van bijna 100%. Mensen waarderen over het algemeen dat er nu duidelijkheid is over de versterkingsopgave van hun huis. In totaal zijn in twee rondes twintig collectieve avonden georganiseerd (omvang 6 tot 40 personen per avond) En zijn 300 individuele (keukentafel)gesprekken gevoerd.
Aantal bezoekers versterkingspunt	Op het versterkingspunt in Loppersum zijn 23 bezoekers geteld.
	Totaal
Pilots	De CVW-pilot Delfstraat –Zeedijken maakt nu onderdeel uit van het NCG versterkingsprogramma. De aannemerskeuze is gemaakt, verder voorbereidingen voor ontwerp en uitvoering lopen. Voor de pilot Spoorzicht in Loppersum is een overeenkomst gesloten tussen NAM en ondernemer.
Ontwikkelingen	Het taxeren van marktwaarde en herbouwwaarde is gestart.

Tabel 12. Versterkingspunt Delfzijl

Versterkingspunt Delfzijl	**Q2**
Informatiebijeenkomsten en opkomstpercentage	• 30 mei 2018 in Krewerd over de start van inspecties in het tweede kwartaal: 66% • 21 juni 2018 in Holwierde over de start van de inspecties in het derde kwartaal: 25% • Delfzijl: 26 juni 2018 in Delfzijl over start van de inspecties in het derde kwartaal: 10%
Aantal bezoekers versterkingspunt	4
	Totaal
Pilots	In Krewerd is het dorpshuis mede dankzij geld van het leefbaarheidsprogramma Elk Dorp Een Duurzaam Dak en met hulp van de bewoners opgeknapt, verbeterd en verduurzaamd. Hierdoor is het dorpshuis voor langere tijd weer een fijne huiskamer en ontmoetingsplek voor de inwoners van het dorp. De inspecties in het kader van het Experiment Krewerd zijn in juni opgestart. Ontwerpkracht, initiatief vanuit de bewoners en het opstellen van een dorpsvisie zijn hierin belangrijke elementen

	voor een eventuele versterkingsopgave. Het is nog onbekend wanneer een eventuele engineering wordt opgestart. De voorbereiding voor versterking van de Dijkzichtflat (de pilot meerlaagse bouw) zijn gestart. Het gaat om een NAM pilot uit 2014. De werkzaamheden betreffen het vastzetten van een aantal kwetsbare gebouwelementen. De verwachting is dat er na de zomervakantie gestart kan worden met de uitvoering.
Ontwikkelingen	NCG laat onderzoeken of er beschermde diersoorten in gebouwen zitten in het aardbevingsgebied. Een eventuele versterkingsopgave mag de woon- en leefgebieden van deze beschermde dieren niet verstoren. Daarom is er in verschillende wijken in Delfzijl ecologisch onderzoek uitgevoerd.

2.4 Heft in Eigen Hand – Eigen Initiatief

Particuliere eigenaren van woningen, die zelf de regie willen hebben over de uitvoering van versterkingsmaatregelen, al dan niet in combinatie met een verbouwing, hebben zich vanaf begin 2016 kunnen aanmelden voor de pilot Heft in eigen Hand. Vijftig van hen zijn gestart met het traject. Zij zijn gekoppeld aan een bouwbegeleider van NCG, die hen gedurende het hele proces bijstaat. De bouwbegeleider zorgt ervoor dat de juiste experts geraadpleegd worden om te komen tot een optimaal plan voor de versterking en eventuele verdere verbouwing van de woning van de desbetreffende woningeigenaar.

Het vaststellen en valideren van de rekenmethode voor het bepalen van de versterkingsingrepen heeft voor een aantal maanden vertraging gezorgd, maar inmiddels zijn alle trajecten goed op weg:

- Twee woningen zijn opgeleverd. Deze woningen zijn versterkt;
- Negen woningen worden op dit moment versterkt;
- Twee woningen zijn gekocht door NAM;
- Voor twee woning is verzoek tot uitkoop gedaan;
- Voor een rij van vier woningen gaat de sloop en nieuwbouw binnenkort van start;
- Voor een rij van vijf woningen gaat de sloop en nieuwbouw binnenkort van start;
- Voor een woning gaat de sloop en nieuwbouw binnenkort van start;
- Voor drie woningen is de budgetaanvraag in behandeling;
- Van de 57 projecten binnen Heft in eigen Hand worden:
    - 32 versterkt
    - 21 nieuw gebouwd
    - 4 verkocht
- In het tweede kwartaal is bekend dat er tot en met het derde kwartaal 21 budgetaanvragen volgen en in het vierde kwartaal negen. De eigenaar vraagt een budget aan op het moment dat het plan voor de versterking of sloop-nieuwbouw klaar is. Als er genoeg budget is, dan wordt dat in een bouwdepot gestort en kan de aannemer starten met de werkzaamheden.

De pilot Heft in Eigen Hand heeft een vervolg gekregen als Eigen Initiatief. Een groot aantal deelnemers heeft een versterkingsadvies ontvangen. Op 24 april 2018 kondigde de minister van EZK aan een deel van het versterkingsprogramma te heroverwegen. Voor Eigen Initiatief betekende dit dat voor dertig deelnemers die vóór 24 april hun versterkingsadvies hebben ontvangen, het versterkingsproces doorloopt. Over de overige 170 deelnemers heeft de minister van EZK nog geen besluit genomen.

3 Instrumentarium

In dit hoofdstuk wordt ingegaan op het instrumentarium van NCG. Het beschrijft de stand van zaken rondom de verschillende regelingen. Het instrumentarium van NCG kan worden ingedeeld in twee categorieën:

- Instrumenten in uitvoering: dit zijn instrumenten die in werking zijn getreden en zich op dit moment in de beheerfase bevinden. Er wordt gerapporteerd over de voortgang.
- Instrumenten in ontwikkeling: dit zijn instrumenten die nog niet in werking zijn getreden. Er wordt gerapporteerd over activiteiten met betrekking tot de ontwikkeling van het instrument.

3.1 Instrumenten in uitvoering

3.1.1 Koopinstrument 2018

Tussen 15 februari en 16 maart 2018 heeft NCG 159 aanvragen voor het Koopinstrument ontvangen. Na het sluiten van de termijn is NCG begonnen met de selectieprocedure.

Om in aanmerking te komen voor het Koopinstrument gelden de volgende voorwaarden:

1. De woning ligt in de kern van het aardbevingsgebied, namelijk binnen de 0,2 PGA-contour (KNMI-kaart 2015).
2. De woning staat een aaneengesloten periode van minimaal twaalf maanden aantoonbaar openbaar te koop.
3. De woning is eigendom en hoofdverblijf of via een erfenis verkregen.

Een deel van de aanvragers heeft bij de aanmelding bijzondere omstandigheden opgegeven, zogenoemde knelpunten. Bijvoorbeeld dat het nodig is om te verhuizen vanwege medische omstandigheden of scheiding. Deze aanvragers krijgen voorrang op aanvragers zonder knelpunt.
NCG heeft in overleg met de adviescommissie Koopinstrument beoordeeld dat 37 eigenaren bij hun aanvraag een knelpunt hebben onderbouwd.

Tabel 13. Status aanvragen Koopinstrument

	Totaal
Aanvragen die aan de voorwaarden voldoen	88
Voldoende budget voor	28
Op de reservelijst	60
Aanvragen die niet aan de voorwaarden voldoen	71
Buiten 0,2 pga-contour	41
Niet, niet openbaar of korter te koop	16
Bedrijfspanden	5
Tussentijds verkocht	9
Totaal aantal aanvragen	**159**

Van de binnengekomen aanvragen zijn er 71 die niet aan een van de bovenstaande voorwaarden voldoen. Er zijn 88 aanvragen die wel aan de voorwaarden voldoen. Omdat de laatste aanvragen uit de proef van 2016 zijn doorgeschoven naar 2018 is het beschikbare budget voor deze ronde geen 10 miljoen euro, maar 7,7 miljoen euro. Met dat budget kan NCG 28 aanvragers toelaten tot het Koopinstrument. Er wordt nu gestart met het taxeren en opkopen van de woningen van deze aanvragers. De andere 60 aanvragers komen op een reservelijst.

Inmiddels zijn twee van de 28 woningen onder voorbehoud verkocht. Daardoor kunnen binnenkort waarschijnlijk twee aanvragen van de reservelijst worden toegelaten tot het Koopinstrument. Daarnaast kan er budget vrijkomen, omdat taxatiewaardes lager uitvallen dan de vraagprijzen. Dit budget gebruikt NCG ook voor de reservelijst. Aanvragers op de reservelijst met knelpunten die NCG dit jaar niet kan toelaten, schuiven door naar 2019. Voor de aanvragen zonder knelpunten vervalt de reservelijst op 31 december 2018. Zij kunnen zich in 2019 opnieuw aanmelden.

De selectiebrieven aan de geselecteerde aanvragers en de aanvragers op de reservelijst zijn in de week van 14 mei 2018 verzonden. Begin juni 2018 hebben de bewoners een brief van de Stichting Proef Koopinstrument (SPKI) ontvangen met uitleg over dit proces.

3.1.2 Herijking Nieuwbouwregeling

Op 3 juli 2017 is de herijkte Nieuwbouwregeling van NAM gestart. De regeling biedt technische ondersteuning en een financiële vergoeding voor de redelijke meerkosten die voortkomen uit de toepassing van de NPR bij nieuwbouwprojecten. Deze herijkte Nieuwbouwregeling is het resultaat van intensief overleg tussen NCG, regionale overheden, maatschappelijke partijen en NAM. Vanwege blijvende zorgen over de regeling is vorig jaar besloten tot een reflectie op de regeling. Tot op heden is 165 miljoen als bijdrage toegekend aan ruim 4.600 woningen en 175.000m2 utiliteitsbouw in het gebied.

3.1.2.1 Advies reflectiecommissie

Een commissie onder leiding van de Rijksbouwmeester heeft een reflectie op de Nieuwbouwregeling uitgevoerd in opdracht van NCG. In de reflectie is onder andere gekeken of de vergoedingssystematiek goed werkt. Of er voldoende ontwerpvrijheid is binnen de eisen van de regeling en of de regeling nieuwbouwprojecten niet onnodig vertraagd.

De belangrijkste conclusie van de commissie is dat de huidige Nieuwbouwregeling onvoldoende prikkels bevat om aardbevingsbestendig bouwen tot een vanzelfsprekend onderdeel van de bouwpraktijk te maken. Naar aanleiding van het onderzoek komt de commissie tot de volgende aanbevelingen:

1. Een onafhankelijke voorzitter, onafhankelijke leden, en een bredere samenstelling van de adviseurs in de toekenningscommissie.
2. Betere informatievoorziening en een grotere rol voor gemeenten in de toekenningsprocedure.
3. De percentageregeling kan voorlopig blijven bestaan, omdat die al enige prikkels bevat om binnen een budget innovatief te bouwen.
4. De maatwerkregeling gefaseerd te beëindigen en te vervangen door een systeem dat is gebaseerd op een stimuleringsregeling. Hier is meer tijd mee gemoeid, maar de commissie beveelt aan onmiddellijk met de voorbereidingen te beginnen.

5. Gezien het publieke karakter van de gehele problematiek op langere termijn de nieuwbouwregeling in een breder stimuleringsbeleid met publieke aansturing onder te brengen.
6. Voor de overgangsfase zou een onafhankelijke commissie (technisch/financieel) met bindende adviezen moeten komen voor de snelle afhandeling van de projecten die zich nog in de procedures bevinden en waarover nog geen besluit is genomen.

3.1.2.2 Vervolgstappen

Het rapport reflectie op de Nieuwbouwregeling is besproken in de maatschappelijke en bestuurlijke stuurgroep van 31 mei en is daarna ook gepubliceerd op de website van NCG. NCG heeft na bespreking van het reflectierapport met betrokken partijen het Rijksvastgoedbedrijf gevraagd om een aanvullend vergelijkingsonderzoek te doen. Het doel van dit onderzoek is om de calculatie van nieuwbouwprojecten in binnenstedelijke en buitenstedelijke gebieden te vergelijken. Dit moet inzichtelijk maken of de percentageregeling toereikend is voor aardbevingsbestendig bouwen in binnenstedelijke gebieden. Het rapport van het Rijksvastgoedbedrijf wordt in het derde kwartaal verwacht.

Tabel 14. Toekenningen Nieuwbouwregeling[11]

Gemeente	Q2 2018		Cumulatief sinds 2014	
	Projecten	Eenheden	Projecten	Eenheden
Appingedam	1	1	13	57
Bedum	6	13	26	113
De Marne			2	20
Delfzijl			14	50
Eemsmond			14	14
Groningen	6	717	64	3.952
Haren			2	16
Midden-Groningen			66	601
Loppersum	1	1	21	42
Oldambt			3	3
Pekela			1	12
Ten Boer	3	8	10	25
Tynaarlo			1	1
Veendam			1	1
Winsum	1	1	8	9
Zuidhorn			2	23
Totaal	18	741	248	4.939

[11] Deze tabel is gebaseerd op gegevens van NAM, zoals ontvangen op 11 juli 2018

Tabel 15. Aanvragen Nieuwbouwregeling[12]

Gemeente	Q2 2018		Cumulatief sinds 2014	
	Projecten	Eenheden	Projecten	Eenheden
Appingedam	3	3	35	80
Bedum	2	21	52	291
De Marne			6	55
Delfzijl	3	3	39	210
Eemsmond	1	1	43	75
Groningen	29	921	174	8.553
Haren			8	119
Loppersum	4	5	59	98
Midden-Groningen	9	72	134	551
Noorderveld			1	1
Oldambt	2	2	18	44
Pekela			2	13
Ten Boer	4	4	34	93
Tynaarlo			7	14
Veendam			1	1
Winsum	2	2	32	86
Zuidhorn			3	23
Totaal	**59**	**1.034**	**648**	**10.307**

3.1.3 *Instrumentarium achterstallig onderhoud / Pilot Rijksmonumenten*

Het ministerie van OCW, provincie Groningen en NCG hebben in juli 2017 besloten om een pilot uit te voeren om ervaring op te doen met de financiering van onderhoud voor (rijks)monumenten in de aardbevingsregio. De drie overheden hebben hiervoor budget beschikbaar gesteld. In het Erfgoedprogramma is opgenomen dat de provincie trekker is. De invulling van de pilot is gezamenlijk uitgewerkt en in maart 2018 in het college van Gedeputeerde Staten (GS) vastgelegd. De pilot 2018 is uitgewerkt in twee subsidieregelingen voor Rijksmonumenten:

- *De Regeling Groot Onderhoud en Restauratie Rijksmonumenten Groningen (GRRG)*
- *De Regeling Regulier Onderhoud Rijksmonumenten Groningen. (RORG)*

Per 1 april 2018 zijn de regeling Groot Onderhoud en Restauratie Rijksmonumenten Groningen (GRRG) en Regeling Regulier Onderhoud Rijksmonumenten Groningen (RORG) opengesteld.

Voor de RORG zijn sindsdien circa vijftig aanvragen ontvangen. Inmiddels zijn de eerste elf beschikkingen in het kader van de RORG verleend en vastgesteld. Voor de GRRG zijn voor de eerste tenderronde van 1 mei tien aanvragen ontvangen. Dit is op basis van de ervaringen met de voormalige provinciale regeling een hoog aantal. Deze ronde wordt binnenkort ter besluitvorming aan het college van GS voorgelegd. De particuliere eigenaar (categorie woonhuizen) weet beide regelingen goed te vinden. Monumenteigenaren reageren positief en enthousiast op de mogelijkheden voor subsidie.

[12] Deze tabel is gebaseerd op gegevens van NAM, zoals ontvangen op 11 juli 2018

3.1.4 Regeling energiebesparing bij versterking

De Regeling energiebesparing woningen bouwkundig versterkingsprogramma Groningenveld (ook wel Subsidie Energiebesparing aardbevingsbestendig huis) is op 16 mei 2018 gepubliceerd in de Staatscourant. Op 28 mei 2018 ging het aanvraagloket bij het Samenwerkingsverband Noord-Nederland open. Sinds openstelling van de regeling zijn acht aanvragen binnengekomen. Het aantal aanvragen is beperkt, omdat de regeling nog maar kort open is. Daarnaast hebben bewoners een versterkingsovereenkomst nodig om in aanmerking te komen voor de subsidie. Op dit moment beschikt een beperkt aantal bewoners over een versterkingsovereenkomst.

3.1.5 Waardevermeerderingsregeling

Als gevolg van het besluit mijnbouwschade en de afspraken met NAM over de afhandeling van oude schades (schades van voor 1 april 2017) was een aanpassing van de Waardevermeerderingsregeling noodzakelijk. Deze aanpassing is op 16 mei 2018 gepubliceerd in de Staatscourant. De veranderingen zijn vervolgens op donderdag 17 mei 2018 ingegaan.

De volgende veranderingen zijn doorgevoerd:

- Woningeigenaren die schade vergoed krijgen door de Tijdelijke Commissie Mijnbouwschade Groningen (TCMG) kunnen in aanmerking komen voor de subsidie. Daarmee kunnen ze per adres maximaal 4.000 euro ontvangen voor het energiezuinig maken van de woning. Dit betekent dat ook bewoners die schade vergoed krijgen veroorzaakt door de gasopslag Norg in aanmerking komen voor de waardevermeerderingsregeling.
- Ook bewoners met een schademelding onder het oude schadeprotocol, die een aanbod krijgen van NAM, komen in aanmerking voor de Waardevermeerderingsregeling. Het gaat om situaties waarin NAM de schade erkent en de bewoner het aanbod accepteert. Of als de bewoner de schade toegekend heeft gekregen door de Arbiter Bodembeweging. Voor de gevallen waar NAM wel een aanbod doet, maar geen schade erkent, heeft NAM aangegeven zelf een vergelijkbare subsidie aan de bewoners te bieden.
- Voor 17 mei 2018 waren subsidieaanvragers verplicht om de verduurzamingsmaatregelen binnen twaalf maanden na het verlenen van de subsidie uit te voeren. Het is nu mogelijk om uitstel aan te vragen. Deze voorwaarde is aangepast in verband met de versterking van woningen. Als het vanwege de versterking van een woning niet mogelijk is om de verduurzamingsmaatregelen binnen een jaar uit te voeren, dan kan de termijn met negen maanden worden verlengd. Hiervoor moet de subsidieontvanger wel een gemotiveerd verzoek indienen.

De overige voorwaarden van de subsidieregeling blijven gelijk.

Sinds het openstellen van de regeling zijn 2.098 aanvragen ingediend, waarvan 314 in het tweede kwartaal van 2018. Inmiddels zijn 1.602 subsidies verleend voor in totaal 6.104.449 euro. De aanvragers hebben een totale investering van 9.303.725 euro gedaan.

De meest toegepaste maatregelen zijn zonnepanelen en zonnecollectoren, HR++(+) glas en combiketel met hoog rendement. De meeste projecten zijn verleend in de gemeenten Midden-Groningen en Groningen.
In de onderstaande tabellen zijn de aanvragen en toegepaste maatregelen uitgesplitst naar status, type maatregelen en locatie.

Tabel 16. Status aanvragen[13],[14]

	Totaal	Q2
Ontvangen aanvragen	2.098	314
Buiten behandeling/afgewezen	249	29
Verleend	1.605 voor € 6.152.936	103 voor € 379.598
Vastgesteld	669	669

Tabel 17. Top 10 maatregelen[15]

	Totaal	Q2	Totaal besteed per maatregel tot en met Q2
Zonnepanelen en zonnecollectoren	912	150	€ 3.757.939
HR++(+) glas	460	43	€ 1.211.399,29
Kozijnen vereist voor HR++(+) glas	421	52	€ 1.695.614
Combiketel met hoog rendement	344	23	€ 868.768,17
Dak-, vloer- en gevelisolatie	275	28	€ 1.485.272,41
Muurisolatie	87	9	€ 196.050,49
Pelletkachel	70	5	€ 230.496
(micro) HRe ketel	53	1	€ 274.932,12
Warmtepomp	80	44	€ 318.000
Zonneboiler	31	2	€8.577,62
Energiezuinige vloerverwarmingspomp	16	0	€ 40.574,68

Tabel 18. Top 10 gemeenten[16]

Top 10 gemeenten (verleende projecten)	Totaal
Midden-Groningen	676
Groningen	618
Delfzijl	232
Eemsmond	119
Winsum	92
Bedum	66
Appingedam	61
De Marne	49
Loppersum	48
Oldambt	39

3.1.5.1 Interimregeling waardevermeerdering

De Interimregeling waardevermeerdering is per 1 juli 2018 gesloten. De aanvragers met een nog openstaande subsidieaanvraag hebben een brief van SNN ontvangen. Zij zijn in de gelegenheid gesteld om alsnog energiebesparende maatregelen uit te voeren.

[13] Deze tabel is gebaseerd op gegevens van SNN, zoals ontvangen op 10 juli 2018

[14] De cijfers in deze tabel sluiten niet geheel aan bij cijfers die in de vorige kwartaalrapportage zijn opgenomen. Dit komt doordat op het moment van opstellen van de kwartaalrapportage over het eerste kwartaal van 2018 nog niet alle schriftelijke aanvragen verwerkt waren. Deze zijn nu wel opgenomen in het totaal.

[15] Deze tabel is gebaseerd op gegevens van SNN, zoals ontvangen op 10 juli 2018

[16] Deze tabel is gebaseerd op gegevens van SNN, zoals ontvangen op 10 juli 2018

3.2 Instrumenten in ontwikkeling

3.2.1 Woonbedrijf

Op 15 mei 2018 heeft de Algemene Rekenkamer (ARK) schriftelijk gereageerd op het voornemen tot oprichting van het Woonbedrijf. De ARK heeft een aantal aanbevelingen gedaan om sturing en toezicht op het Woonbedrijf te verduidelijken. NCG gaat samen met het ministerie van Economische Zaken en Klimaat (EZK) de aanbevelingen beoordelen en als het nodig is het voornemen aanpassen. Daarna biedt NCG het voornemen ter besluitvorming aan de ministerraad aan. Dit gebeurt waarschijnlijk kort na het zomerreces.

Na instemming van de ministerraad krijgt de Staten-Generaal de gelegenheid om te reageren. Als de Staten-Generaal geen bezwaren heeft, kan het Woonbedrijf waarschijnlijk in september 2018 worden opgericht.

3.2.2 Pilot MKB-compensatieregeling

Op 13 november 2017 hebben NAM en NCG de Pilot MKB-compensatieregeling vastgesteld in het strategisch overleg. Vervolgens heeft NCG de voorbereiding van de uitvoering van de regeling opgepakt. Daarbij zijn relevante partijen betrokkenen (onder andere de werkgroep economie van het Gasberaad en de Bedrijvenvereniging Loppersum). De uitwerking van de regeling heeft geleid tot een gewijzigde versie van de regeling waar NCG en NAM op 10 juli een besluit over hebben genomen. Het streven is dat ondernemers vanaf september een aanvraag kunnen indienen. In het tweede kwartaal heeft NCG leden voor de onafhankelijke beoordelingscommissie en het secretariaat geworven. De regeling wordt eerst voor een jaar opengesteld en wordt daarna geëvalueerd.

4 Maatschappelijke en bestuurlijke stuurgroep

De maatschappelijke en bestuurlijke stuurgroep adviseren de Nationaal Coördinator Groningen over (de uitvoering van) het Meerjarenprogramma Aardbevingsbestendig en Kansrijk Groningen. Ook wordt er door de minister van Economische Zaken en Klimaat (EZK) een beroep op de leden van deze stuurgroepen gedaan om de regio te vertegenwoordigen aan de 'tafels Groningen Bovengronds'. In het tweede kwartaal zijn de stuurgroepen een keer bijeengekomen in een reguliere vergadering. In deze vergadering zijn (onder meer) de volgende onderwerpen besproken:

- Onderzoek Gronings Perspectief en gezondheidsgevolgen bij aardbevingen GGD/RIVM
- Pilot Tiltsensoren
- Waardevermeerderingsregeling
- Inspecties en versterking
- Evaluatie Nieuwbouwregeling
- Versnelling en engineering
- Kwartaalrapportage NCG Q1 2018

Bij iedere stuurgroep vergadering geeft NCG een toelichting op de versterking, uitvoering en de voortgang van onderzoeken en regelingen. Hieronder volgt een korte toelichting op een aantal van de besproken onderwerpen.

4.1 Onderzoek Gezondheidsgevolgen bij aardbevingen GGD/RIVM

In het onderzoek Gronings Perspectief zijn gezondheidsgevolgen bij aardbevingen gesignaleerd. Daarom werkt de GGD Groningen een plan van aanpak voor de komende jaren uit om hier iets aan te doen. Als aandachtspunt vanuit de maatschappelijke stuurgroep is meegegeven: er wordt voornamelijk ingezoomd op de eerstelijns zorg[17], maar de focus zou met name moeten liggen op de nuldelijns zorg[18]. Op deze manier wordt er niet gewacht totdat mensen met klachten komen, maar kunnen zij in een eerder stadium worden doorverwezen.

4.2 Evaluatie Nieuwbouwregeling

De vraag die speelt in de maatschappelijke stuurgroep is of de Nieuwbouwregeling ook aansluit bij nieuwbouw in de stad Groningen. Er zijn een aantal adviezen gevraagd met betrekking tot de bouwkosten in binnensteden om te kunnen beoordelen of de percentages die gehanteerd worden, toereikend zijn. Het Rijksvastgoedbedrijf zal hierover een advies geven. De maatschappelijke organisaties hebben kenbaar gemaakt dat het van belang is dat er een regeling getroffen wordt voor de bijkomende kosten. Indien dit niet gebeurt, kunnen de kosten voor rekening van de bouwer komen en dat is onwenselijk. Zodra het advies van het Rijksvastgoedbedrijf er is, overleggen de stuurgroepen hierover.

[17] Direct toegankelijke zorg voor mensen met een hulpvraag zoals een huisarts
[18] Zorg grotendeels verleend door niet-professionals, zoals mantelzorg.

5 Kansrijk

5.1 Onderwijs

In de onderstaande tabel staat een overzicht van de voortgang van het Scholenprogramma.

Tabel 19. Voortgang Scholenprogramma[19]

	Cumulatief t/m 30-06-2018				
Gemeente	Inspecties uitgevoerd	Versterkingsadvies opgeleverd	Versterking gerealiseerd	Sloop	Nieuwbouw gerealiseerd
Appingedam	6	6	0	0	0
Bedum	7	7	2	1	1
Delfzijl	21	21	0	0	0
Eemsmond	15	15	0	0	0
Midden-Groningen	34	34	0	0	0
Loppersum	11	11	1	3	0
Ten Boer	7	7	0	0	0
Totaal	**101**	**101**	**3**	**4**	**1**

5.2 Zorg

5.2.1 Stuurgroep zorg

In het tweede kwartaal van 2018 is het rapport "Concretisering van het toekomstperspectief op zorg in de aardbevingsregio" opgeleverd. Het rapport is het resultaat van de discussies die gevoerd zijn aan de drie subregionale tafels (DAL, Het Hogeland en Midden-Groningen) om te komen tot concrete voorstellen voor de intramurale zorg en de dagbesteding. Naar aanleiding van het rapport is afgesproken dat de stuurgroep Zorg het geschetste perspectief op zorg gaat preciseren. Het streven is om deze eind augustus gereed te hebben.

Begin april heeft minister Hugo de Jonge van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) de aardbevingsregio bezocht. Hij heeft een werkbezoek afgelegd bij zowel NOVO in Delfzijl als bij De Hoven in Appingedam. Daarna volgde een werkconferentie onder voorzitterschap van Maarten Ruys. Parallel aan de twee werkbezoeken was er voor de leden van de subregionale tafels en de stuurgroep zorg een inspiratiesessie georganiseerd, onder leiding van Daan Bultje. Gastsprekers waren Thomas Rau, de Rijksbouwmeester en Maarten Fischer.

De stuurgroep zorg heeft in mei aan NCG kenbaar gemaakt wat volgens de stuurgroep de belangrijkste financiële kaders voor de uitvoering van het versterken van zorggebouwen zijn.

5.2.2 Versterkingsadviezen zorggebouwen

In totaal heeft NCG 68 versterkingsadviezen van zorggebouwen ontvangen, waarvan 60 in het tweede kwartaal van 2018. In het derde kwartaal wordt een eerste presentatie van het versterkingsadvies met de eigenaar en gebruiker gepland.

[19] Deze tabel is gebaseerd op gegevens van CVW, zoals ontvangen op 12 juli 2018.

Tabel 20. Inspecties en versterkingsadviezen Zorgprogramma op objectniveau[2021]

	Inspecties uitgevoerd	Versterkingsadvies opgeleverd aan NCG
Q2	1	60
2018	1	60
Cumulatief t/m Q2 2018	67	68[22]

5.2.3 Coalitie Gezond Wonen

De Coalitie Gezond Wonen[23] heeft de behoefte aan levensloopbestendig wonen gepeild. Naar aanleiding daarvan is een concept-webtool met levensloopbestendige maatregelen ontwikkeld voor bewoners. Om de tool verder te kunnen ontwikkelen én om inzicht te krijgen in de vraag wat investeringen op het gebied van levensloopbestendig bouwen kunnen opleveren voor de zorg, is een pilot wenselijk. De coalitie werkt onder de noemer 'Levensloopppakketten' hier een plan voor uit.

5.3 Infrastructuur

In hoofdstuk 6 staat informatie over de Kwalitatieve risicoanalyse infrastructuur Groningen van Antea Group.

5.4 Industrie

De onderzoeken naar aardbevingsbestendigheid van industriële installaties bij chemiebedrijven gaan onverminderd door. De eerste resultaten van de onderzoeken worden binnenkort verwacht. Bedrijven gaan van de onderzoeken openbare samenvattingen maken die op de website van NCG worden gepubliceerd. Om tot een versnelling van de onderzoeken te komen, wordt de LoC-methode gestandaardiseerd voor een aantal veel voorkomende installaties. De standaardmethode voor opslagtanks kan inmiddels worden toegepast. Ook deze informatie is terug te vinden op de website van NCG.

5.5 Calamiteiten

Afgelopen maanden is door de Veiligheidsregio Groningen de voorbereiding opgestart voor een grote multidisciplinaire oefening die komend najaar gaat plaatsvinden. Tijdens drie oefendagen worden diverse veldeenheden en crisisteams ingezet en beoefend. Onderdeel is ook de veldoefening die op 17 november plaatsvindt in Zuidwolde. Deze veldoefening wordt voorbereid samen met inwoners en organisaties. Het scenario voor deze meerdaagse oefening wordt ontwikkeld samen met de diverse hulpdiensten en instellingen. Ook zijn maatschappelijke organisaties, bewonersorganisaties en inwoners gevraagd om mee te denken. NCG is op verschillende onderdelen betrokken bij de voorbereiding. Ook betaalt NCG de kosten van de oefening.

5.6 Agrarische sector

De voorbereidingen van de Pilot Nije Heerd zijn gestart. Dit proefproject is bedoeld om agrariërs in het aardbevingsgebied te ondersteunen bij het bouwen van een nieuwe aardbevingsbestendige schuur of stal. Deze nieuwe schuur of stal voldoet aan de eisen en wensen van ruimtelijke kwaliteit en architectonische kwaliteit van

[20] Deze tabel is gebaseerd op gegevens van CVW, zoals ontvangen op 11 juli 2018
[21] In tabel 5 is gerapporteerd op adresniveau. Een object (gebouw) bevat meerdere adressen,
[22] Het aantal versterkingsadviezen is hoger dan het aantal inspecties omdat er soms twee versterkingsadviezen voor een gebouw worden opgeleverd.
[23] De Coalitie Gezond Wonen bestaat uit de volgende organisaties: Healthy Ageing Network Northern Netherlands (HANN), Noaberfoundation (Healthy Life Alliance), BuildinG, UMCG, Van Wijnen, VolkerWessels, Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RvO), Vereniging van Groninger Dorpen, Health-Holland, Koöperatieve Architecten Werkplaats (KAW) en NCG.

het landschap. In het aardbevingsgebied wonen agrariërs die als gevolg van aardbevingen schade hebben aan hun schuren of stallen. Soms is de schade groot of gaat het afhandelen van de schade moeilijk. Agrariërs die ook zelf willen investeren, bouwen dan liever een nieuwe schuur of stal. Het krijgen van een vergunning voor de bouw is vaak ingewikkeld en duurt lang. Dat komt doordat er tal van regels gelden en er veel organisaties bij betrokken zijn. De pilot Nije Heerd moet agrariërs makkelijker door dit vergunningsproces heen helpen.

5.7 Energietransitie

In hoofdstuk 3 staat informatie over de ontwikkelingen rondom de regelingen voor verduurzaming.

5.8 Economie

5.8.1 Voortgang 1000-banenplan

Op 15 april heeft het Breed Overleg plaatsgevonden bij NCG. Dit is een kwartaaloverleg met alle convenantpartners. Tijdens dit overleg is de stand van zaken van het 1000-banenplan besproken en is een aanzet voor de communicatie-aanpak gepresenteerd. Verdere opstart en uitrol van het project vindt momenteel plaats. Recent is NCG ook gevraagd om de secretaris-rol voor het project te vervullen. Op dit verzoek is positief gereageerd.

5.8.2 Snel Internet

Op 14 mei 2018 is het officiële startsein gegeven voor de aanleg van snel internet in Groningen. Gedeputeerde Brouns en burgemeester Wiersma van gemeente De Marne maakten een eerste symbolische verbinding. In mei is ook de vraagbundeling in Winsum gestart en nog voor de zomer volgt de gemeente Eemsmond. In april is een presentatie gegeven over het project in de stuurgroep leefbaarheid.

5.8.3 Bedrijvenadviespunt Bodembeweging (BAB)

Geen nieuwe ontwikkelingen in het tweede kwartaal.

5.8.4 Agenda bedrijven

Geen nieuwe ontwikkelingen in het tweede kwartaal.

5.8.5 Erkenningsregeling en regionale bouwsector

Afgelopen juni heeft een overleg plaatsgevonden met de Vereniging Bouwondernemers Groningen (een groep kleine aannemers in de regio) samen met NCG en CVW. Dit overleg was een vervolg op een bespreking in 2017 en ging enerzijds over de lopende bouwprojecten in het kader van versterken en de problemen die zij hierin ervaren. Daarnaast is ook gesproken over de kansen die zij zien in een meer gezamenlijke aanpak om bouwprojecten in het kader van versterken uit te voeren. Op korte termijn wordt in klein comité hier een vervolg aan gegeven.

5.9 Leefbaarheid

5.9.1 Advisering stuurgroep Leefbaarheid

<u>Spoor 1 (gemeenten):</u>

De stuurgroep Leefbaarheid heeft in het tweede kwartaal de NCG positief geadviseerd over de volgende zaken:

- Gemeente Eemsmond: Roodeschool €166.075
  Loods verwijderen, herinrichting gebied en vervolgens als kavels verkopen.

- Gemeente Bedum: Togtmaarschool € 218.000
  Herstructurering maatschappelijke functies in schoolomgeving.
- Gemeente de Marne: Werken aan de Dorpen (WadD) €994.000
  Het versterken van de vitaliteit en leefbaarheid en het in samenhang daarmee verhogen van de kwaliteit van de leef- en woonomgeving staat voorop. De projecten zijn geclusterd binnen drie thema's: ontmoeting, bereikbaarheid en bewegen. Vanuit 21 dorpen worden 33 projectplannen gerealiseerd.

NCG heeft deze adviezen overgenomen en de gemeenten kunnen van start met hun plannen.

5.9.2 Besluiten van NCG over het startmoment van projecten

Spoor 1:

- NCG gaat akkoord met uitstel van het project De Houtstek in Slochteren (gemeente Midden-Groningen). Dit houdt in dat het startmoment van het project verschuift naar mei 2019 en dat het project medio juni 2020 wordt opgeleverd.
- NCG gaat akkoord met uitstel van het project Geïntegreerd Kindcentrum (gemeente De Marne) tot 19 december 2019.

Spoor 2:

- NCG gaat akkoord met uitstel van projecten Dorpsvisies en Landschap beheer

5.9.3 Uitvoering programma's Kansrijk Groningen

Spoor 2 (regio/maatschappelijke organisaties):

- Leefbaarheidsprogramma Lokale Energietransitie:
  Het programma ligt wat realisatie betreft goed op koers. In het eerste kwartaal van 2018 is de stuurgroep leefbaarheid een voortgangsrapportage over kalenderjaar 2017 aangeboden, waarin dit uitvoerig wordt beschreven. De samenwerkingsproblemen tussen de coöperatieve partners waar in 2017 tegenaan werd gelopen, en waarover eveneens is gerapporteerd, zijn inmiddels in rustiger vaarwater geleid. Er is inmiddels sprake van constructieve samenwerking, gericht op de toekomst, na de programmaperiode.
- Leefbaarheidsprogramma Dorpsvisies en Landschap:
  - Thema Wierden en Groene Linten: In de eerste tender zijn negen dorpsvisies gehonoreerd. In de tweede tender zijn vijf dorpsvisies gehonoreerd. Vrijwel alle dorpsvisies zijn inmiddels in uitvoering. De natuurspeelplaats en groene parkeerplekken in Kruisweg zijn inmiddels opgeleverd. Voor een aantal dorpen is meer tijd nodig. Voor deze dorpen loopt de uitvoering door in 2019.
  - Thema Lijnen in het Landschap: De aanleg van de natuurvriendelijke oever in combinatie met een natuurspeelplaats bij het Zeehondencentrum Pieterburen is afgerond en opgeleverd. Er wordt gewerkt aan het uitwerken van plannen en het uitvoeren van andere projecten. De uitvoering van projecten loopt door in 2019.
  - Thema Toeristisch recreatief routenetwerk: De veldinventarisatie voor de bewegwijzering van het wandelnetwerk wordt de komende maanden uitgevoerd.
- Leefbaarheidsprogramma Snel Internet: zie paragraaf 5.8.1.

Spoor 3 (inwoners):
Leefbaarheidsprogramma Loket Leefbaarheid: In totaal heeft het Loket Leefbaarheid 1.154 aanvragen toegekend van de in totaal 1.663 binnengekomen aanvragen (stand 30-6-2018). Tot 30 juni 2018 zijn 28 aanvragen binnengekomen voor een bijdrage voor procesbegeleiding. Daarvan zijn 25 aanvragen toegekend. In totaal is er een bedrag van 218.709 euro toegekend van de extra 300.000 euro die voor procesbegeleiding beschikbaar is. De totale 5,5 miljoen die beschikbaar was voor leefbaarheidsinitiatieven is besteed en dit budget is uitgeput.

5.9.4 Brief leden stuurgroep leefbaarheid

Leden van de stuurgroep leefbaarheid hebben een brief verzonden naar de minister van Economische Zaken en Klimaat. Groninger Dorpen heeft het initiatief voor deze brief genomen. De brief is mede ondertekend door Landschapsbeheer Groningen, Groninger Bodembeweging, en Groninger Gasberaad. In deze brief staat het belang van het programma Kansrijk Groningen beschreven voor de leefbaarheid, het vergroten van de sociale cohesie en weerbaarheid van de inwoners in het gebied. De minister wordt gevraagd zich in te zetten voor een volwaardig vervolg van het programma na 2018. In dit vervolg moeten de sociaal maatschappelijke gevolgen en gezondheidsgevolgen door aardbevingen een duidelijke plaats krijgen.

5.10 Cultureel erfgoed

Voor cultureel erfgoed staat de uitvoering van het Erfgoedprogramma centraal. Zo ook in het tweede kwartaal van 2018.

5.10.1 Bijeenkomsten cultureel erfgoed

Verschillende bijeenkomsten met betrekking tot cultureel erfgoed hebben in het tweede kwartaal plaatsgevonden:

- Op 19 juni 2018 heeft de klankbordgroep cultureel erfgoed weer zitting gehad.
- Op 29 juni heeft er een critical review onder leiding van de RUG plaatsgevonden.

5.10.2 Uitvoering Erfgoedprogramma

De belangrijkste ontwikkelingen en stappen van het Erfgoedprogramma die zijn gezet:

5.10.2.1 Afwegingskader Erfgoed en Aardbevingen

Het Afwegingskader Erfgoed en Aardbevingen is een instrument om volgens een weloverwogen kader te komen tot een optimaal versterkingsplan voor gebouwd erfgoed. Veiligheid, cultuurhistorie en leefbaarheid zijn hiervan de drie pijlers. Een deel van dit afwegingskader is door Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (RCE) en NCG samen met de partners van het Erfgoedprogramma uitgewerkt tot het Afwegingskader Deel I.[24] Het programma van aanpak en de planning voor de verdere ontwikkeling van dit kader is goedgekeurd door NCG. Inrichting van deze aanpak, met daarin expliciet aandacht voor de techniek, het proces en een toetsing aan de praktijk is volop in uitvoering.

5.10.2.2 Pilot Fonds restauratie en onderhoud rijksmonumenten

Informatie over het onderhoudsfonds is opgenomen in hoofdstuk 3.

[24] Deze is te downloaden op de NCG website onder https://www.nationaalcoordinatorgroningen.nl/downloads/publicaties/2018/03/26/afwegingskader-erfgoed-en-aardbevingen-deel-1

5.10.2.3 Budgetraming onderhoudsbehoefte

De inventarisatie budgetraming onderhoudsbehoefte is uitgevoerd door Libau. Het geeft een indicatie van de onderhoudsbehoefte voor de komende vijftien jaar van de 340 Rijksmonumenten binnen de 0,2g pga-contour. Er heeft overleg plaatsgevonden tussen de opstellers van de Erfgoedmonitor, de opstellers van de budgetraming, NCG en de provincie over hoe deze budgetraming in verhouding staat met de uitkomsten van de provinciale Erfgoedmonitor. De conclusie hiervan wordt in het derde kwartaal verwacht.

5.10.2.4 Erfgoedloket en erfgoedadviesteam

Het Erfgoedloket en het erfgoedadviesteam zijn per 1 januari 2018 volledig operationeel. De tweede kwartaalrapportage is in concept opgeleverd door de uitvoerende partij LIBAU.
Er wordt een bewonersbijeenkomst voor erfgoedeigenaren gepland op 12 juli 2018.

5.10.2.5 NEN commissie en monumenten i.r.t. NPR

Een speciale taakgroep bij de NEN voor monumenten en de NPR (de taakgroep TG7) kijkt naar de toepassing van de NPR op monumenten en erfgoed. De taakgroep onderzoekt of het mogelijk om bij het versterken van sommige monumenten een minder strenge veiligheidsnorm toe te passen. Hierbij wordt rekening gehouden met hoe lang mensen in het gebouw aanwezig zijn.

6 Onderzoeken

Kennis en onderzoek zijn belangrijk voor NCG. Bijvoorbeeld bij het maken en uitvoeren van nieuw beleid. Daarom stimuleert NCG het ontwikkelen en delen van kennis rond de aardbevingen en een kansrijk Groningen. Ook laat NCG op verschillende thema's onderzoeken uitvoeren. Onafhankelijk, transparant en met draagvlak in de regio.

6.1 Kennisplatforms

Om het opbouwen en delen van kennis te stimuleren heeft NCG BuildinG en de Rijksuniversiteit Groningen (RUG) gevraagd twee kennisplatforms in te richten: 'Bouwen en Versterken' en 'Leefbaar en Kansrijk'.

6.1.1 Bouwen en Versterken

In april heeft BuildinG een verslag gepubliceerd van de kennistafel van 15 maart. Het thema van deze bijeenkomst was cultureel erfgoed. Bij de kennistafel waren ongeveer 45 wetenschappers en professionals aanwezig. Zij gingen in gesprek over de impact van versterken en de preventie van schade bij monumenten.

Op 28 juni is een kennistafel gehouden over schade en monitoring. In vier sessies is kennis gedeeld en zijn nieuwe kennisvragen verzameld. Daarbij ging het over:

- oorzaken van schade
- seismische monitoring
- monitoring van trillingen en van schade
- effecten van de ondiepe ondergrond

Ook werd aandacht gevraagd voor het delen van kennis met bewoners in het gebied. Een verslag van deze kennistafel volgt in het derde kwartaal van 2018.

6.1.2 Leefbaar en Kansrijk

In april heeft NCG de Rijksuniversiteit Groningen (RUG) opdracht gegeven om het Kennisplatform Leefbaar en Kansrijk Groningen in te richten. RUG werkt hierbij samen met Hanzehogeschool Groningen, CMO-STAMM / Sociaal Planbureau Groningen en de GGD Groningen.
Als start van het kennisplatform is op 14 juni een kennistafel gehouden. Er waren zes thema's:

1. Gezondheid en welzijn
2. Cultuur, identiteit en imago
3. Woningmarkt en economische ontwikkelingen
4. Communicatie en beleid
5. Leefomgeving en leefbaarheid
6. Gevoelens, veiligheid en vertrouwen

Aan de hand van een literatuurstudie is bestaande kennis gedeeld. Ook is in kaart gebracht aan welke nieuwe kennis behoefte is. Het verslag van deze kennistafel volgt in het derde kwartaal van 2018.

6.1.3 Ondergrond Groningen

Voor het thema ondergrond zet NCG zich in voor kennisopbouw via het Kennisprogramma Effecten Mijnbouw (KEM) van het ministerie van Economische Zaken en Klimaat (EZK) en Staatstoezicht op de Mijnen (SodM). In maart 2017 zijn bij een Kennistafel Ondergrond Groningen kennisvragen verzameld. EZK en SodM zetten nu onderzoek uit om deze vragen te beantwoorden.

6.2 Critical review

Op 29 juni heeft de publieke bijeenkomst van de critical review over erfgoed plaatsgevonden. De critical review is georganiseerd door de RUG. Er wordt een verslag van de critical review gemaakt. Dit verslag komt op de website van NCG. NCG bepaalt vervolgens of, hoe en bij wie het onderwerp verder onder de aandacht gebracht moet worden. Dit is afhankelijk van de uitkomsten van de critical review.

Ter voorbereiding op deze bijeenkomst hebben in het tweede kwartaal een maatschappelijke consultatie en een wetenschappelijke consultatie over erfgoed plaatsgevonden. De maatschappelijke consultatie was op 30 mei in de kerk van Klein Wetsinge. De maatschappelijke consultatie bestond uit zestien gesprekken tussen bewoners(groepen) en (maatschappelijke) instellingen. In deze gespreken deelden zij hun vragen en standpunten over de waarde van erfgoed in het gaswinningsgebied in Groningen.

De wetenschappelijke consultatie was op 31 mei in Utrecht. Tijdens de wetenschappelijke consultatie werd aan een groep van twaalf inhoudelijk deskundigen standpunten gevraagd. Ook werd met deze groep de meest opvallende zaken uit de maatschappelijke consultatie besproken.

6.3 CBS Woningmarktontwikkelingen rondom het Groningenveld

Het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) brengt twee keer per jaar de ontwikkeling van de huizenprijzen en de verkoopbaarheid van woningen rondom het Groningenveld in kaart. In april is de rapportage over de ontwikkelingen tussen het eerste kwartaal van 1995 en het vierde kwartaal van 2017 gepubliceerd. Uit het onderzoek blijkt dat:

- De verkoopbaarheid van woningen toeneemt. In de gebieden met gemiddeld meer schade als gevolg van de gaswinning is deze ontwikkeling wel later op gang gekomen dan in andere gebieden.
- De huizenprijzen in de gebieden met meer schade minder snel stijgen dan in andere gebieden.
- Ondanks het stijgen van de huizenprijzen, de WOZ-waarde[25] nauwelijks is gestegen. Dit komt doordat de WOZ-waarde vertraagd reageert op de ontwikkeling van de huizenprijzen.

De publicatie van het volgende rapport staat gepland voor november 2018.

6.4 Vervolg woningmarkt- en leefbaarheidsonderzoek OTB en CMO STAMM

De MEDAL-gemeenten Appingedam, Delfzijl, Eemsmond, Loppersum en De Marne hebben een Woon- en Leefbaarheidsplan (WLP) opgesteld. De vraag is nu hoe dit plan gerealiseerd kan worden. Om dat te onderzoeken is een woon- en leefbaarheidsonderzoek voor Noord- en Midden-Groningen uitgevoerd door KAW. Dit onderzoek geeft inzicht in de toekomstige krimp van de woningbehoefte per gemeente. Deze rapportage is in april gepubliceerd en besproken in de stuurgroep plus van de MEDAL.

6.5 Regionale Marktindicator

NCG heeft OTB gevraagd om in de provincie Groningen een regionale steekproef van de Eigen Huis Marktindicator (EHM) uit te voeren. De proef voor deze regionale marktindicator Groningen is gestart in januari 2017 en had in eerste instantie een looptijd van vijf kwartalen. In april is het rapport over het eerste kwartaal van 2018 uitgekomen. Uit het onderzoek blijkt dat :

[25] De waarde van onroerendgoedobjecten die jaarlijks door gemeenten wordt vastgesteld.

- Bewoners in de aardbevingsgemeenten een groter vertrouwen in de woningmarkt hebben dan in 2015. In de aardbevingsgemeenten is het vertrouwen in de woningmarkt bovendien weer bijna even groot als in de rest van de provincie.
- Nog maar vijf procent van de bewoners die meedoen aan het onderzoek wil verhuizen uit het aardbevingsgebied. In het vierde kwartaal van 2017 wilden meer bewoners verhuizen. Toen was dat tien procent.

NCG heeft OTB een vervolgopdracht gegeven om ook over het derde kwartaal van 2018 en het eerste kwartaal van 2019 een EHM uit te voeren.

6.6 Gronings Perspectief

De Rijksuniversiteit Groningen (RUG) meet de veiligheids- en gezondheidsbeleving en het toekomstperspectief in de aardbevingsregio in opdracht van NCG. De RUG doet dit in samenwerking met GGD Groningen en de afdeling Onderzoek en Statistiek van de gemeente Groningen.

In het tweede kwartaal van 2018 heeft NCG een vervolgopdracht gegeven voor een periode van drie jaar, met optie tot verlenging van nog eens drie jaar. De vervolgopdracht houdt in dat het onderzoek wordt voortgezet en dat daar een aantal nieuwe thema's aan toegevoegd worden.

Een aantal nieuwe thema's is toegevoegd, zoals de impact van de versterkingsoperatie en specifieke doelgroepen zoals kinderen. Daarnaast wordt het onderzoekspanel van Gronings Perspectief in 2018 samengevoegd met het Groninger Panel van het Sociaal Planbureau (CMO STAMM) van de provincie Groningen. Hierdoor worden bewoners niet meerdere keren gevraagd om mee te doen aan onderzoeken en worden onderzoeksvragen van de RUG en het Sociaal Planbureau op elkaar afgestemd.

Naar aanleiding van de beving bij Zeerijp heeft RUG in februari een extra peiling onder bewoners uitgevoerd. Het eindrapport is op 6 juni gepubliceerd. Uit het eindrapport blijkt dat de ervaren veiligheid en het vertrouwen van de bewoners verder is afgenomen.

6.7 Onderzoek gezondheidsgevolgen bij aardbevingen

De aardbevingen zorgen ervoor dat bewoners gezondheidsproblemen ervaren. Daarom werkt de GGD Groningen een plan van aanpak uit voor de komende jaren. Hierin wordt een structurele aanpak "gezondheidsgevolgen bij aardbeving" voorbereid. GGD doet dit in nauwe samenwerking met de diverse partijen in het gebied en maakt gebruik van de ervaringen die hiermee in de rest van Nederland zijn opgedaan. Tegelijkertijd wordt nu al gebruik gemaakt van effectieve maatregelen die in de regio zelf zijn ontwikkeld.

De GGD Groningen wordt bij het onderzoek en de ontwikkeling van de aanpak structureel ondersteund door het RIVM. De GGD levert uiterlijk 1 oktober een tussenrapport op en eind 2018 een eindrapport, waarin voorstellen staan voor een structurele aanpak voor de komende jaren.

6.8 Onderzoek Oorzaken Schade

TU Delft onderzoekt voor NCG de mogelijke oorzaken van schade aan gebouwen, ook daar waar bevingen niet de (enige) oorzaak kunnen zijn. Het eindrapport wordt 12 juli 2018 gepresenteerd in de maatschappelijke en bestuurlijke stuurgroep. Vanaf

13 juli is het eindrapport beschikbaar op de website van Nationaal Coördinator Groningen.

6.9 Pilot tiltsensoren

In het tweede kwartaal van 2018 is het plan van aanpak voor de pilot tiltsensoren verder aangescherpt. Daarbij is gebruik gemaakt van de input die maatschappelijke organisaties en overheden tijdens de bijeenkomst op 28 maart hebben gegeven.

Het plan van aanpak is in de bestuurlijke en maatschappelijke stuurgroep van 31 mei besproken. De voorbereidende werkzaamheden voor een Europese aanbesteding zijn inmiddels opgestart. Naar verwachting publiceert NCG de aanbesteding rond de zomer.

Bij drie panden waar al met tiltsensoren wordt gemeten, is nu ook de onderliggende data beschikbaar gekomen. TNO en Deltares hebben een plan van aanpak voor een quickscan van de data opgesteld. Na afloop van de quickscan leveren zij een rapportage op die door andere deskundigen wordt beoordeeld.

6.10 Infrastructuur

De rapportage Kwalitatieve risicoanalyse infrastructuur Groningen van Antea Group is gepubliceerd op de website van NCG. In de tweede helft van 2018 voert Antea nader onderzoek uit naar de aardbevingsbestendigheid van de gemeentelijke infrastructuur.

6.11 Industrie

Op 30 november 2017 heeft de stuurgroep industrie afgesproken dat chemiebedrijven naast de LoC-methode ook de rekenmethodiek van Deltares/TNO kunnen gebruiken voor het kwantitatief beoordelen van hun installaties op aardbevingsbestendigheid.

De Deltares/TNO rekenmethodiek moest nog op een aantal punten worden aangepast. In juni is de rekenmethodiek opgeleverd. De rekenmethodiek wordt op de website van NCG geplaatst.

6.12 NEN

NCG heeft in 2017 opdracht gegeven aan de NEN om de Nederlandse Praktijkrichtlijn 9998 te actualiseren. Dit heeft vorig jaar geleid tot een groene versie NPR 9998:2017. Deze versie is in het meerjarenprogramma vanaf 1 juli 2017 beleidsmatig van toepassing verklaard. Op dit moment verwerkt de NEN de binnengekomen commentaren en de meest recente inzichten. Het streven is dat in de tweede helft van 2018 de witte versie gepubliceerd wordt.

6.13 Proeftuin Onderdendam

Samen met het dorp Onderdendam, gemeente Bedum en de provincie wordt sturing gegeven aan het programma en het beheer van de proeftuin Onderdendam.

In het tweede kwartaal van 2018 is het proefproject voor de collectieve aanpak van potentiële risicovolle gebouwelementen (PRBE’s) voortgezet. Het project loopt voorspoedig. De meeste PRBE’s zijn inmiddels aangepakt. Voor de zomer wordt het project grotendeels afgerond. De aanpak van PRBE’s bij monumenten wordt na de zomer voortgezet. Ervaringen met deze aanpak worden al door vertaald naar de uitvoeringsprocessen van de versterkingsoperatie. Naar verwachting wordt het project in het derde kwartaal van 2018 afgerond.

Het dorp, de gemeente en de provincie zijn in gesprek of en op welke wijze de proeftuin Onderdendam zal worden voortgezet.

7 Organisatie

7.1 Personele bezetting

Tabel 21. Stand personeel op 30-06-2018

	Fte's
Directie Groningen	134
• Locatie Paterswoldseweg	85,3
• Versterkingspunten	48,6
Directie Den Haag	9,2
Totaal NCG	**143,2**
Waarvan stagiaires	2
Arbiter Bodembeweging	12
Commissie Bijzondere Situaties	2

In de bovenstaande tabel is de verdeling van het aantal fte over de verschillende vestigingen weergegeven.

Aan het einde van het tweede kwartaal 2018 werken in totaal 143,2 fte bij NCG. Dit aantal is als volgt verdeeld:
- 134 fte bij de directie Groningen
- 9,2 fte bij de directie Den Haag

Van de directie Groningen werkt 85,3 fte aan de Paterswoldseweg en 48,6 fte op de versterkingspunten.

Ten opzichte van het eerste kwartaal 2018 is de bezetting zo goed als gelijk gebleven (krimp van 0,3 fte).

De Arbiter Bodembeweging en de Commissie Bijzondere Situaties voeren onderdelen van het meerjarenprogramma uit, maar opereren onafhankelijk van NCG. NCG voorziet wel in de huisvesting en benodigde middelen, vandaar dat de aantallen fte wel opgenomen zijn in bovenstaand overzicht.

7.2 Afhandeling klachten en Wob-verzoeken

7.2.1 Klachten

In het tweede kwartaal zijn drie klachten binnengekomen. Deze waren allemaal voor NCG bestemd.

Twee klachten gingen over het niet geselecteerd worden voor deelname aan het Koopinstrument. Een klacht ging over de communicatie vanuit NCG over de versterkingsoperatie. Een klacht is informeel afgehandeld. Twee klachten zijn nog in behandeling.

Tabel 22. Klachten

Klachten	Q2	2018	Cumulatief
Ontvangen klachten	3	11	59
• Waarvan niet bestemd voor NCG	0	5	25
In behandeling	2	n.v.t.	n.v.t.
Informeel afgehandeld	1	5	30
Formeel afgehandeld	0	1	2

7.2.2 *Wob-verzoeken*

Wanneer een burger meer wil weten over beleid en uitvoering kan hij een verzoek doen tot openbaarmaking van bepaalde overheidsinformatie (Wob-verzoek). Onderstaande tabel geeft een overzicht van het aantal Wob-verzoeken.

Tabel 23. Wob-verzoeken

Wob-verzoeken	Q2	2018	Cumulatief
Ontvangen Wob-verzoeken	7	9	19
In behandeling	7	n.v.t.	n.v.t.
Afgehandeld	1	4	10
Ingetrokken	2	2	2

7.2.3 *Wbp/AVG-verzoeken*

Sinds 25 mei 2018 is de AVG van toepassing. Het is de opvolger van de Wet bescherming persoonsgegevens (Wbp). De wet geeft burgers meer privacyrechten en organisaties meer verplichtingen. Burgers hebben NCG gevraagd een overzicht te geven van de persoonsgegevens die NCG van hen verwerkt. Onderstaande tabel geeft een overzicht van het aantal Wbp/AVG-verzoeken.

Tabel 24. Wbp/AVG-verzoeken

Wbp/AVG-verzoeken	Q2	2018	Cumulatief
Ontvangen Wbp/AVG-verzoeken	36	36	36
In behandeling	15	n.v.t.	n.v.t.
Afgehandeld	19	19	19
Ingetrokken	2	2	2

7.2.4 *Verzoek verstrekken versterkingsadvies*

Op 29 maart 2018 nam het kabinet het besluit om de versterkingsoperatie te pauzeren en geen versterkingsadviezen meer te verstrekken tot het advies van de Mijnraad bekend zou zijn. Op 10 juni 2018 werd bekendgemaakt dat bewoners uit de batch 1588 hun versterkingsadvies toch konden opvragen bij NCG. Sinds 10 juni 2018 hebben 121 particulieren en vijf woningbouwcorporaties van deze mogelijkheid gebruik gemaakt.

In het tweede kwartaal hebben tachtig particulieren het versterkingsadvies van hun woning ontvangen, te horen gekregen dat er van hun woning geen versterkingsadvies is of dat het versterkingsadvies niet wordt verstrekt, omdat ze geen eigenaar van de woning zijn. De woningbouwcorporaties hebben in het tweede kwartaal nog geen versterkingsadviezen gekregen.

Op 31 juni 2018 waren er nog 41 verzoeken van particulieren en vijf verzoeken (1.096 adressen) van woningbouwcorporaties in behandeling.

Tabel 25. VA-verzoeken

VA-verzoeken	Q2	2018	Cumulatief
Ontvangen VA-verzoeken	1.217 adressen	1.217 adressen	1.217 adressen
• Waarvan particulieren	121	121	121
• Waarvan woningbouwcorporaties	1.096	1.096	1.096
In behandeling			
• Particulieren	41	n.v.t.	n.v.t.
• Woningbouwcorporaties	1.096	n.v.t.	n.v.t.
Afgehandeld			
• Particulieren	80	80	80
• Woningbouwcorporaties	0	0	0

8 Financiën

8.1 Inleiding

In dit hoofdstuk wordt gerapporteerd over de bestedingen van het meerjarenprogramma NCG en over de bestedingen die vanuit het bestuursakkoord en aanvullend bestuursakkoord beschikbaar zijn gesteld door NAM, gemeenten en provincie. De uitgaven zijn bijgewerkt tot en met het tweede kwartaal van 2018.

Het Kabinet heeft aangegeven extra middelen beschikbaar te stellen voor de aardbevingenproblematiek in Groningen. Over deze extra middelen wordt pas gerapporteerd na definitieve opname in de begroting van het ministerie van Economische Zaken en Klimaat (EZK).

De rapportagemethodiek is ongewijzigd. Uitgaven maar ook overhevelingen van budgetten, bijvoorbeeld naar het gemeentefonds, worden aangemerkt als bestedingen. Op deze manier kan verantwoording worden gegeven over het totaal beschikbaar gestelde budget aan NCG.

8.2 Meerjarenprogramma NCG

Tabel 26. Uitputting meerjarenbegroting t/m 2018 kwartaal 2 (bedragen x 1.000 euro)

	100% EJM	Begroting MJP 2016-2024 (oorspronkelijk) (A)	Mutaties (incl. verschuivingen) t/m 2018 (B)	Begroting MJP 2016-2024 (actueel) (C=(A)+(B)	Uitgaven NCG t/m 2018 (D)	Budgetoverhevelingen t/m 2018 E)	Bestedingen cum t/m Q2 2018 (F)=(D)+(E)	Begrote bestedingen in 2018 t/m Q2	Bestedingen in 2018 t/m Q2
A. Apparaatskosten NCG (art. 40)	**nee**	**96.000**	**5.600**	**101.600**	**33.403**	**2.955**	**36.358**	**11.820**	**6.997**
B. Programmakosten									
B.1 Verduurzaming waardevermeerdering schade en scholenprogramma	ja	125.000	1.340	**126.340**	33.980	23.500	**57.480**	16.417	64
B.2 Verduurzaming (versterking; kader relevant)	nee	40.000	2.127	**42.127**	4.000	0	**4.000**	10.600	4.000
B.3 Scholenprogramma NCG (bijdrage OCW)	nee	50.000	0	**50.000**	0	50.000	**50.000**	0	0
B.4 Fonds Achterstallig Onderhoud en Inzet Woningmarkt	ja	14.000	-3.864	**10.136**	1.352	0	**1.352**	5.134	1.350
B.5 Onderzoeksbudget	ja	30.000	11.905	**41.905**	8.843	904	**9.747**	8.886	989
B.6 Compensatie gemeenten / provincie	ja	20.000	2.273	**22.273**	12.174	0	**12.174**	6.000	4.123
B.7 Werkbudget	ja	55.000	-3.991	**51.009**	8.187	1.232	**9.419**	12.669	2.644
B.8 Dienstverlening door RVO	ja	0	199	**199**	270	0	**270**	0	71
B. Programmakosten NCG (art. 5)	mix	**334.000**	**9.989**	**343.989**	**68.806**	**75.636**	**144.442**	**59.706**	**13.241**
B.9. Ontvangsten NCG (art 5)	ja	**0**	**-10.225**	**-10.225**	**-10.340**	**0**	**-10.340**	**-10.000**	**-10.116**
B. Programmakosten NCG (netto; art 5)		**334.000**	**-236**	**333.764**	**58.466**	**75.636**	**134.102**	**49.706**	**3.125**
Totaal		**430.000**	**5.364**	**435.364**	**91.869**	**78.591**	**170.460**	**61.526**	**10.122**

In kolom A zijn de totaalbedragen weergegeven die oorspronkelijk beschikbaar zijn gesteld voor NCG voor de periode 2016-2024[26]. Voor het programma is 430 miljoen euro beschikbaar gesteld, 96 miljoen euro voor het apparaatskostenbudget en 334 miljoen euro voor het programmabudget. Hiervan is 244 miljoen euro beschikbaar gesteld vanuit de aardgasbaten. De onderdelen van de NCG-begroting die hiermee gefinancierd worden, kennen een 100% eindejaarsmarge (100% EJM). Dit betekent dat budget dat in een bepaald jaar niet volledig wordt benut, meegenomen kan worden naar toekomstige jaren en beschikbaar blijft voor de uitvoering van het meerjarenprogramma. Deze mutaties op budgetten worden pas zichtbaar in de kwartaalrapportages, nadat deze in de EZK–begroting van het lopende jaar zijn verwerkt. In de EZK-begroting is vermeld dat in het werkbudget middelen zijn opgenomen ter dekking van extra apparaatskosten, mocht dit noodzakelijk zijn. De uitputting van de meerjarenbegroting wordt zichtbaar gemaakt in kolom D en E van tabel 26. De uitputting komt op twee manieren tot stand: via directe betalingen (kolom D uitgaven) en door overheveling van budgetten, via het gemeentefonds (kolom E). De totale uitputting, aangemerkt als besteding (kolom F) is de totaaltelling van directe uitgaven en budgetoverhevelingen.

Gedurende het programma kunnen middelen aan het programma worden toegevoegd en onttrokken. Ten opzichte van de eerste kwartaalrapportage 2018 is per saldo 2,9 miljoen euro toegevoegd aan de meerjarenbegroting. Van het ministerie van OCW is een bijdrage van 0,1 miljoen euro ontvangen voor het Erfgoedprogramma, het restant van de mutaties betreft de toekenning van inflatiecorrectie.

Begrote uitgaven voor 2018 zijn geactualiseerd. Actualisatie is tot stand gekomen binnen het totaal van toegekende middelen in de meerjarenbegroting waarbij gebruik gemaakt is van de mogelijkheid om onbenut budget uit 2017 mee te nemen naar 2018 en toekomstige jaren.

8.3 Uitputting budgetten eerste kwartaal 2018

A. Apparaatskosten
De uitgaven in 2018 zijn tot nu toe 7 miljoen euro. De uitgaven bestaan voor 6,5 miljoen euro uit personele kosten. De overige uitgaven van 0,5 miljoen euro bestaan voornamelijk uit huisvestings-, opleidings-, reis- en externe vergaderkosten. Kosten voor ICT en het merendeel van de huisvestingskosten worden in de tweede helft van het jaar verrekend/betaald.

B.1 Verduurzaming waardevermeerdering schade inclusief scholenprogramma
De uitgaven in 2018 zijn tot nu toe 64 duizend euro. Het betreft uitgaven voor de uitvoering van de nieuwe Waardevermeerderingsregeling.

De totale bestedingen zijn tot nu toe 57,5 miljoen euro. De opbouw van deze uitgaven is weergegeven in onderstaande tabel.

[26] Dit staat in de Kamerbrief van 6 juni 2016 'Financiering meerjarenprogramma aardbevingsbestendig en kansrijk Groningen' (TK 33.529 nr. 256).

Tabel 27. Opbouw totale bestedingen t/m 2018

Opbouw bestedingen	Bedrag (euro)
Scholenprogramma (via budgetoverheveling / gemeentefonds)	23,5 miljoen
Interimregeling waardevermeerdering (in uitvoering bij provincie)	3,6 miljoen
Regeling waardevermeerdering woningen gaswinning Groningenveld	30,4 miljoen
Totaal	**57,5 miljoen**

Alle middelen voor het Scholenprogramma uit de meerjarenbegroting zijn overgemaakt. Deze middelen zijn niet meer zichtbaar op het artikel 5 'Meerjarenprogramma Nationaal Coördinator Groningen' op de begroting van het ministerie van EZK.

De Interimregeling waardevermeerdering wordt in 2018 afgesloten. De verwachte compensatie voor de provincie wordt in 2018 geraamd op 0,7 miljoen euro waarmee de totale vergoeding 4,3 miljoen euro bedraagt.

Voor de Regeling waardevermeerdering woningen gaswinning Groningenveld is vorig jaar een voorschotbedrag van 30 miljoen euro overgemaakt aan uitvoeringsinstantie SNN voor de verstrekking van subsidies. De overige 0,4 miljoen euro heeft betrekking op uitvoeringskosten. SNN heeft in totaal, tot en met het tweede kwartaal, 6,2 miljoen euro subsidiegeld uitgekeerd.

B.2 Verduurzaming in het kader van versterking
Aan uitvoeringsorganisatie SNN is een bedrag van 4 miljoen euro als voorschot overgemaakt voor de 'Regeling energiebesparing woningen bouwkundig versterkingsprogramma Groningenveld'. De regeling is op 16 mei gepubliceerd in de Staatscourant. De bijdrage per woning bedraagt maximaal 7.000 euro per woning. Dit budget kent geen 100 % eindejaarsmarge. Het uitgangspunt is wel dat budgetten voor het programma gereserveerd blijven.

B3 Scholenprogramma (bijdrage OCW)
Het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (OCW) heeft voor het scholenprogramma een totaal bedrag van 50 miljoen euro beschikbaar gesteld. De bedragen van het scholenprogramma zijn bij de Voorjaarsnota 2017 van de begroting van het ministerie van EZK overgemaakt naar het gemeentefonds waarmee deze direct beschikbaar zijn voor aan de deelnemende gemeenten en scholen. Deze middelen zijn niet meer zichtbaar op het artikel 5 'Meerjarenprogramma Nationaal Coördinator Groningen' op de begroting van het ministerie van EZK.

B4 Fonds achterstallig onderhoud en inzet woningmarkt.
NCG heeft 1,35 miljoen euro aan de provincie overgemaakt als bijdrage aan het Erfgoedprogramma voor monumentale panden.

B.5 Onderzoeksbudget
De bestedingen in 2018 van 1 miljoen euro hebben met name betrekking op CBS onderzoek woningmarkt, onderzoek in het kader van de industrie, bijdrage aan het EPI Kenniscentrum en het onderzoek van de RUG naar psychosociale gevolgen van aardbevingen (2015 t/m 2017).

B.6 Compensatie gemeenten en provincie
In het tweede kwartaal is ruim 4,1 miljoen euro uitbetaald aan gemeenten ter compensatie van extra personele kosten die verbonden zijn met de versterkingsoperatie. Het besluit is genomen om een aanvullende compensatie van 1,9 miljoen euro te verstrekken aan de zes kerngemeenten binnen het aardbevingsgebied.

B.7 Werkbudget
De bestedingen in 2018 bedragen tot nu toe 2,4 miljoen euro. De belangrijkste uitgaven bestaan uit bijdragen (maatschappelijke groeperingen, stuurgroepen, Stut–en-Steun en Veiligheidsregio), validatiekosten voor inspectie- en engineeringskosten van de versterkingsoperatie, procesinrichtingskosten versterkingsoperatie, externe kosten voor communicatie (bewonersbijeenkomsten, drukwerk) en de afhandelingskosten van schades door de Arbiters Bodembeweging. In het werkbudget zijn middelen opgenomen ter aanvulling van het apparaatskostenbudget. De overheveling zal bij de Najaarsnota plaatsvinden.

B.8. Dienstverlening door RVO
Vanuit Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO) worden diensten afgenomen voor digitaal kaartmateriaal ter ondersteuning van de versterkingsoperatie.

B.9. Ontvangsten NCG
NAM levert een incidentele bijdrage voor werkzaamheden van NCG die liggen in het verlengde van de aansprakelijkheid van NAM. In het tweede kwartaal is 10 miljoen euro ontvangen voor kosten die door NCG in 2017 zijn gemaakt ten behoeve van schade, gebiedsgericht werken, onderzoek en bijdragen aan gemeenten.

8.4 Uitgavenontwikkeling bestuursakkoord en aanvullende afspraken

Naast de middelen die vanuit het Rijk beschikbaar zijn gesteld voor het meerjarenprogramma zijn destijds via het bestuursakkoord en het aanvullende bestuursakkoord, middelen ingebracht door gemeenten, provincie en NAM. In het aanvullend akkoord zijn destijds regelingen vermeld waarvoor nog geen financiële uitwerking was opgenomen. Er is sprake van een aanvullende toezegging / compensatie van 17 miljoen euro aan het programma van NCG voor uitgaven die in het verlengde liggen van de aansprakelijkheid van NAM.

De totale uitgaven zijn inmiddels opgelopen tot 1,9 miljard euro. De gegevens in de onderstaande tabel die betrekking hebben op NAM zijn door NAM aangeleverd.

Tabel 28. Bestuursakkoord + aanvullende toezeggingen (bedragen x 1 miljoen)

	Plafond bedrag	Akkoord 2014 t/m 2018 incl. aanvulling	Aanvul-lende toe-zegging	Totale middelen	Uitgaven t/m Q2 2018	Uitgaven in 2018 t/m Q2
NAM						
Spoor 1: Veiligheid en preventieve versterking	nee	600,0		600,0	766,5	133,1
Spoor 2: Schade afhandeling*	nee	250,0		250,0	700,4	67,9
Spoor 2: Overig instrumentarium**	ja/nee	210,0		210,0	223,3	13,1
Spoor 3: Leefbaarheid	ja	60,0		60,0	26,1	3,3
Spoor 4: Economisch perspectief	ja	65,0		65,0	65,1	13,0
Aanvullend pakket stad Groningen	nee	50,0		50,0	66,3	11,0
Bijdrage NAM aan programma NCG	ja		17,0	17,0	13,5	10,7
Subtotaal NAM		**1.235,0**	**17,0**	**1.252,0**	**1.861,3**	**252,0**
Provincie en gemeenten						
Spoor 3 Leefbaarheid	ja	25,0		25,0	25,0	0,0
Spoor 4: Economisch perspectief (provincie)	ja	32,5		32,5	32,5	0,0
Subtotaal provincie en gemeenten		**57,5**	**0,0**	**57,5**	**57,5**	**0,0**
Totaal		**1.292,5**	**17,0**	**1.309,5**	**1.918,8**	**252,0**

*Spoor 2 schade afhandeling is inclusief opkoop van woningen en maatregelen
**Spoor 2 onderdelen waardevermindering, -vermeerdering, nieuwbouw, commissie bijzondere situaties, regeling achterstallig onderhoud en opkoopregeling.

Nationaal Coördinator Groningen

Postbus 3006 | 9701 DA Groningen
T 088 041 44 44
info@nationaalcoordinatorgroningen.nl
www.nationaalcoordinatorgroningen.nl